

PREDILEG

JULIJ 1981 – ŠT. 13 in 14

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITJA

LETO XXII

Svečana proslava ob 95. obletnici Predilnice Litija bo v soboto, 5. septembra, ob 10. uri, na dvorišču naše tovarne. Proslava, s kulturnim programom bo posvečena tudi 40. obletnici vstaje in drugim letošnjim jubilejem. Po zaključku svečanega dela proslave bomo praznovanje nadaljevali s pogostitvijo in družabnim srečanjem na Bogenšperku. Prevoz bo zagotovljen. Vabila bodo pravočasno razdeljena.

Tradicionalno srečanje upokojencev pa bo v sredo, 9. septembra, ob 15. uri v dvorani na Stavbah.

20. AVGUSTA – REFERENDUM

Delavski svet je na seji dne 28. julija 1981 določil predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih delitve sredstev za osebne dohodke, za sprejem na referendumu. **Besedilo predloga je enako kot je bila vsebina osnutka, o katerem smo razpravljali na SDS, in je bil objavljen v prejšnji številki Litijskega predilca, natančno besedilo pa imajo tudi vodje SDS.** Obrazložitev pripomb javne razprave je na zadnji strani.

KAKO PA DRUGJE?

Meseca maja in junija so bile izdelane celovite analize in primerjave dosežkov gospodarskih gibanj, ki so jih nato obravnavali delegati v Gospodarski zbornici, splošnem združenju, sindikatu in drugje. Nekaj te vsebine smo povzeli za naše glasilo, predvsem pa primerjave, ki smo jih dolžni posredovati po Zakonu o združenem delu.

PRIMERJAVE NAŠIH DOSEŽKOV Z REZULTATI V GRUPACIJI JUGOSLOVANSKIH PREDILNIC

Po Zakonu o združenem delu je potrebno, da se delavci najmanj enkrat letno seznajajo tudi z dosežki sorodnih delovnih organizacij in jih primerjajo s svojimi, ker je le tako možno dobiti sliko o uspešnosti svojega dela in vpogled v to ali smo delali in poslovali boljše ali slabše od delovnih organizacij iste stroke. V nadaljevanju bom obrazložil nekaj primerjav, ki nam jih je posredovala Služba družbenega knjigovodstva.

Primerjava zajema 40 jugoslovanskih predilnic v 16 kazalcih, od katerih sem odbral najpomembnejše oz. tiste, iz katerih je razvidna uspešnost delovne organizacije in standard delavcev.

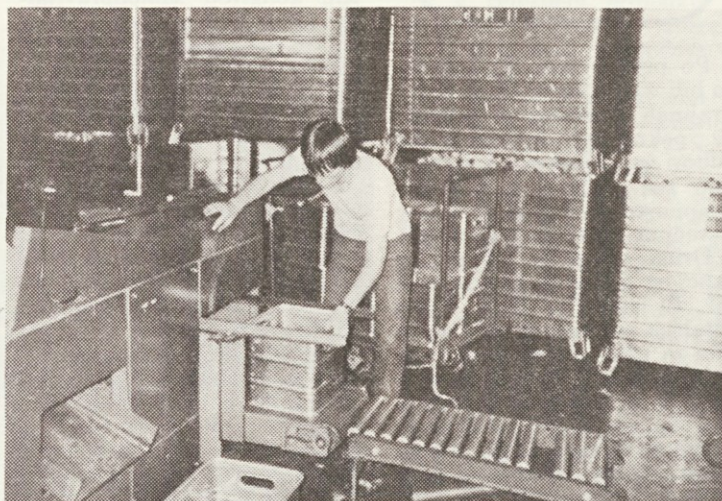
1. **Dohodek na delavca:** V naši delovni organizaciji smo v letu 1980 dosegli 225 tisoč din

dohodka na delavca, kar je za 41% več kot lani. V grupaciji pa so predilnice v povprečju ustvarile 196.000 din. **To nas uvršča na 17. mesto,** kar pomeni, da je šestnajst predilnic ustvarilo višji dohodek na delavca in da je 23 predilnic slabših v tem kazalcu.

2. **Drugi kazalec, ki kaže odnos uporabljenih poslovnih sredstev glede na ustvarjeni dohodek.** Medobdobja primerjava v naši delovni organizaciji kaže, da smo bili boljši od lanskega leta, med predilnicami pa na 12. mestu.

3. **Kazalec, ki kaže čisti dohodek na delavca je pomemben za sleherni kolektiv, ker pove koliko je bilo ustvarjenega čistega dohodka na delavca.** Gre za tisto kategorijo v delitvi dohodka, s

Nadaljevanje na 3. strani

Usmerjeno izobraževanje, ki bo steklo s šolskim letom v jeseni, bo prineslo precej novosti v izobraževalno delo učencev, učiteljev in tudi delovnih organizacij, kjer bodo učenci opravljali proizvodno delo.

Med izbranimi organizacijami združenega dela za izvajanje programa proizvodnega dela in delovne prakse je tudi naša delovna organizacija, zato lahko pričakujemo, da se bomo z mladinkami in mladinci, ki so se letos poleti spoprijeli s proizvodnim delom zaradi zaslужka – ponovno srečali v februarju, ko bodo po vnaprej pripravljenih programih izobraževanja bolj celovito spoznali delovno organizacijo, predvsem pa proizvodno delo v celotnem delovnem procesu.

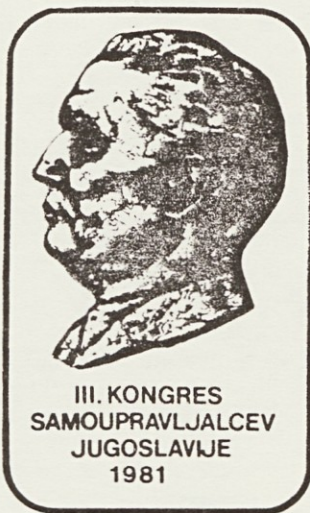
Kronika 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije

Že na začetku 1980. leta, je v novoletni poslanici, tovariš Tito predlagal, da bi pripravili novi kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Ob tej priliki je Tito zadal tudi osnovne cilje in naloge kongresa. Rekel je: »V zvezi z vsem tem, želim posebno poudariti potrebo nadaljnjega utrjevanja sistema samoupravljanja, ki te dni beleži 30-letnico svojega obstoja in močne utrditve, ne samo v naši republiki, temveč tudi v širšem mednarodnem okolju. Skratka, za uresničevanje vseh teh ciljev v naslednjem obdobju, je potrebna najširša mobilizacija naših delovnih ljudi. Prepričan sem, da bi k temu v veliki meri pripomogel novi kongres samoupravljalcev.«

Predlog tovariša Tita je naletel na velik odmev. Številna posvetovanja na 12. sestanku, zveze sindikatov Jugoslavije, septembra 1980. leta, so prinesla odlok o sprejetju predloga koncepta tretjega kongresa z osnovno temo »Združeno delo v borbi za socialistično samoupravljanje in družbeno-ekonomski razvoj«. Ob tej priliki so v odbor za pripravo in sklic kongresa delegirali štiri delegate. Takoj za tem so svoje odloke o sprejetju predloga, da se pripravi tretji kongres s predloženo osnovno temo sprejeli tudi: Predsedstvo SFRJ, Skupščina SFRJ, ZIS, CK ZKJ, Zvezna konferenca SZDL Jugoslavije, zvezni odbor ZZB NOV Jugoslavije, Konferenca ZSMJ, Gospodarska zbornica Jugoslavije, Združenje klubov samoupravljalcev Jugoslavije, odgovorni organi socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin, samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva, želenice in PTT prometa in skupnost industrije oboroževanja in vojne opreme Jugoslavije. Vse te organizacije in organi so delegirali svoje delegate v odbor za pripravo in sklic tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Zvezna konferenca SZDL, je na sestanku 9. oktobra 1980. leta, objavila sestavo odbora za pripravo in sklic kongresa, kamor so sklicatelji delegirali 104 delegate. Objavili so, da je predsednik odbora Mika Špiljak, sekretar pa Borivoje Ramić.

Na prvem sestanku odbora, 16. oktobra 1980. leta, je v uvodni besedi Mika Špiljak primerjal bistvene razlike med predhodnima dvema in naslednjim kongresom, ter pri tem poudaril, da sta prvi in drugi iskala poti in rešitve za nadaljnji razvoj samoupravljanja, tretji pa mora biti usmerjen k realizaciji sistema, ki je bil ustanovljen z novo ustavo in zakonom o združenem delu. Določili so, da bo kongres od 16. do 18. junija 1981. leta v Beogradu. Osvajene so bile okvirne smernice za pripravo kongresa, za predlagatelja osnovnega referata pa je bil do-

ločen Mika Špiljak. Za predlagatelje referatov po tematskih področjih so bili določeni: Dušan Bogdanov (»Odločanje delavca v združenem delu o pridobivanju in razporejanju dohodka«), dr. Tihomir Vlaškalić (»Samoupravno povezovanje in združevanje na osnovah dohodka – pomemben faktor družbene reprodukcije samoupravnega planiranja in razvoja«) in Stane Dolanc (»Združeni delavci v delegatskem sistemu«). Za predsednika delovne skupine za izdelavo resolucije kongresa je bil izbran Kiro Gligorov.

III. KONGRES
SAMOUPRAVLJALCEV
JUGOSLAVIJE
1981

Po prvem sestanku odbora, so bili v vseh republikah in pokrajinah formirani republiški oz. pokrajinski koordinacijski odbori za pripravo kongresa, kot tudi odbori v občinah, skupnostih občin in TOZD – z večjim številom zaposlenih.

Drugi sestanek odbora za sklic in pripravo kongresa je bil 19. januarja 1981. Poleg ostalega so sprejeli tudi navodilo za izbiro delegatov tretjega kongresa. Dogovorjeno je bilo, da se izbere 1.400 delegatov, tj. na vsakih 4000 zaposlenih en delegat. Člani odbora imajo status delegata, a kongresu bo prisostvovalo še deset gostov, veteranov delavskega in sindikalnega gibanja iz vsake republike in pokrajine.

Osmega maja 1981 so na tretjem sestanku odbora razpravljali o načrtu resolucije, katera se je v javnosti pojavila

18. maja. Dogovorili so se, da bo javna razprava trajala vse do začetka kongresa.

Naloge za izdelavo predloga resolucije tretjega kongresa, ki bo izročen delegatom, so bile glavna tema četrtega sestanka, 5. junija 1981.

Tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije je v izredno svečanem vzdušju pričel delo 16. junija 1981. leta, v lepem beograjskem poslopju »SAVA CENTER«.

Med gosti so bili tudi veterani delavskega gibanja in šefi tujih komisij akreditiranih v naši republiki.

3. kongres samoupravljalcev v številkah

Po poročilu verifikacijske komisije, je pri delu tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije sodelovalo 1693 delegatov, od skupaj 1739 izbranih. Zaradi boleznih in drugih opravičenih razlogov ni bilo na kongresu 46 delegatov. Skupaj z delegati in gosti je kongres spremljalo okoli 1.800 oseb. V zadnjih desetih letih je bil to eden največjih zborov, predstavnikov delavskega razreda Jugoslavije.

V delovno predsedstvo 3. kongresa je bilo izbranih 53 članov – delegatov Kongresa.

Delegacija 20 članov, katero je izbral kongres, je v imenu delegatov kongresa in delavskega razreda Jugoslavije, položila venec na grob predsednika Josipa Broza Tita...

Delo kongresa je spremljalo okrog 850 novinarjev – predstavnikov iz okrog 150 redakcij, s celega sveta.

S pooblastili je bilo na tretjem kongresu samoupravljalcev 120 tujih novinarjev. Poleg teh pa je kongresu prisostvovalo še deset posebnih obveščevalcev, ter več pomembnih publicistov, kateri so v svetu objavili znanstveno delo o samoupravljanju v Jugoslaviji.

Delo kongresa je spremljalo še 24 mladih obveščevalcev – novinarjev iz neuvrščenih držav, ki so bili pri nas na strokovnem izpopolnjevanju. To so bili novinarji iz naših prijateljskih držav:

Zimbabveja, Bangladeša, Sudana, Ugande, Nigerije, Tanzanije, Etiopije, Nepala in drugih neuvrščenih držav.

Kongres je drugi dan začel delo eno uro prej, kot je bilo predvideno. »Krivci« za to so bili delegati, ki so se prijavili za diskusijo v večjem številu, kot je pričakoval organizator. Točneje, že prvi dan dela kongresa, se je za diskusijo javilo več kot 100 delegatov in to samo v komisiji za samouprav-

Kongres je trajal tri dni. Na koncu tretjega dne je bila ob amandmajih, na plenarnem zasedanju, sprejeta resolucija, katero je obrazložil Kiro Gligorov.

Nekaj po 12. uri, je besedo vzel predsednik odbora za sklic in pripravo kongresa Mika Špiljak. Za njim pa je predsedujoči Stane Dolanc zaključil delo Tretjega kongresa. Delegati so z »Internacionalo« in pesmijo zaobljube »Druže Tito, mi ti se kunemo« zaključili največji zbor delavskega razreda Jugoslavije.

TANJUG – V. H. C.

no povezovanje in združevanje.

Do konca decembra preteklega leta, se je v javnosti pojavilo več kot milijon predlogov za pripravo Tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Tiskani so bili v vseh jezikih narodov in narodnosti Jugoslavije.

Po neuradnih podatkih, je v predhodnih diskusijah kongresa sodelovalo okrog 2 milijona ljudi. Na kongres je dospelo preko 800 telegramov in pism z željami, za uspešno delo delegatov. Le-te so pošiljale družbenopolitične organizacije, delavci in občani v svojem imenu in naši delavci v inozemstvu.

Preko 500 delegatov se je na kongresu prijavilo za razpravo, mnogi od njih pa so zaradi pomanjkanja časa, predložili svoje diskusije pismeno.

Okrog 800 delegatov je sodelovalo pri delu komisije, ki je razpravljala o odločanju delavca v združenem delu in pridobivanju ter razporejanju dohodka. Od teh se jih je 194 prijavilo za diskusijo – 98 delegatov ustno, ostalih 96 pa je predložilo pisne razprave. Iz razprave v tej komisiji je bilo na predlog Resolucije formiranih 69 amandmajev.

Več kot 500 delegatov in gostov se je opredelilo za delo komisije o samoupravnem povezovanju in združevanju na osnovah dohodka. V diskusiji so sodelovali 103 delegati, 96 delegatov pa je predložilo pismene diskusije. Iz te komisije so izšli številni predlogi in sugestije za izboljšanje teksta resolucije.

Pri delu komisije, ki je razpravljala o temi »Združeni delavci v delegatskem sistemu«, pa je sodelovalo več kot 600 delegatov, v razpravi je sodelovalo 56 delegatov, 61 delegatov pa je predložilo pismene razprave.

TANJUG

KAKO PA DRUGJE?*(Nadaljevanje s 1. strani)*

katero razpolagajo kolektivi in od višine le te je odvisna materialna osnova delavcev in delovne organizacije.

V naši delovni organizaciji smo ustvarili 188.000 din čistega dohodka na delavca, povprečje grupacije je 145.000 din, kar nas uvršča na 11. mesto, torej je 10 delovnih organizacij doseglo boljši finančni uspeh od nas.

4. Kazalec, ki kaže udeležbo akumulacije (t. j. sredstev, ki jih vložimo v poslovni in rezervni sklad) v ustvarjenem dohodku. V naši delovni organizaciji je bila v preteklem letu udeležena akumulacija v dohodku z 12 %, v povprečju grupacije je udeležba nekoliko višja in znaša 12,4 %, torej smo slabši od povprečja in se uvrščamo na 20. mesto. Vzrok za to

moramo pripisati dejstvu, da je večina predilnic namenjala manj sredstev za osebne dohodke, zato so tudi njihovi OD sorazmerno nižji, ostane pa jim več sredstev za sklade.

5. Osební dohodki in skupna poraba na delavca znaša v naši delovni organizaciji 13.457 din, smo visoko nad povprečjem, uvrščeni na 4. mesto. Pred nami sta še 2 tozda predilnice Dalmatinka, Sinj in Tekstilni kombinat, Vranje.

6. Čisti osebni dohodek na delavca je znašal pri nas 7.528 din, medtem ko je doseženo povprečje v grupaciji 5.835 din. Višina povprečnih mesečnih osebnih dohodkov na delavca nas uvršča na 4. mesto v grupaciji. Pred nami so: na 1. mestu Dalmatinka, Sinj (8.656 din), Tekstilni kombinat Vranje (8.577 din) in MTT Maribor (7.678 din). Med 40 organizacijami zdru-

ženega dela jih devet ni doseglo niti 5.000 din povprečja na mesec, večina pa se jih je gibala med pet in šest tisoč dinarji v povprečju na mesec.

7. V delu izplačanega osebnega dohodka za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb na delavca mesečno, pa smo na 2. mestu s 3.617 din, pred nami je še Dalmatinka, Sinj (s 3.916 din), ki ima tudi najvišje osebne dohodke. Iz kazalca je razvidno, da so osebni dohodki v naši občini neprimerno več obremenjeni za splošne in skupne družbene potrebe, kot v ostalih občinah v državi.

8. Na dinar porabljenih sredstev smo ustvarili 1,50

din celotnega prihodka. Enak učinek je dosežen tudi v povprečju grupacije.

Iz primerjave kazalcev lahko ocenimo, da se v primerjavi predilnic za preteklo leto uvrščamo v zgornjo tretjino, zato lahko smatramo, da je bilo poslovanje naše delovne organizacije dokaj uspešno, glede na spremljajoče pogoje poslovanja. Vendar se s tem ne smemo zadovoljiti. Težiti moramo za tem, da se povzpne v vrh v vseh postavkah in ne samo pri osebnih dohodkih in porabljenih sredstvih za osebno in skupno porabo na delavca.

Andrej Kralj

USPEŠNO POSLOVANJE TEKSTILNE INDUSTRIJE

Splošno združenje slovenske tekstilne industrije je v maju letos obravnavalo gospodarske rezultate tekstilne industrije Slovenije v letu 1980. Od tod povzemamo kratko sporočilo o gospodarjenju in ugotovitve iz razprave.

Za poslovanje slovenske tekstilne industrije v letu 1980 lahko na kratko ugotovimo, da je bilo le to zelo uspešno in da je tekstilna industrija po osnovnih kazalcih gospodarjenja v povprečju dosegla boljše rezultate kot celotno gospodarstvo SRS. Naj omenimo samo tri:

1. V celotnem prihodku je tekstilna industrija dosegla 40 % dohodka, gospodarstvo pa le 22 do 23 %

2. Sredstva, razporejena v poslovni sklad, so v tekstilni industriji narasla za 119 %, v gospodarstvu pa le za 82 %.

3. Tekstilna industrija je v izvoz plasirala 12,77 % celotnega prihodka, slovensko gospodarstvo pa le 7,62 %. Tekstilna industrija je lani povečala izvoz za 81 %, uvoz pa le za 27 % in ob tem pokrila z izvozom ves svoj uvoz.

Ob uspehih pa je vendarle treba navesti dva kazalca, ki kažeta na zaostajanje tekstilne industrije za rezultati slovenskega gospodarstva. Prvo področje so sredstva predpisane minimalne amortizacije, ki so v tekstilni industriji narasla za 19 %, v slovenskem gospodarstvu pa za 28 %. Drugo tako področje pa so slej ko prej osebni dohodki, kjer še vedno zaostajamo za

republiškimi povprečjem za 15 % (povprečje slovenskega gospodarstva je bilo 8310 din, tekstilne industrije pa 7059 din).

V razpravi je bilo večkrat poudarjeno, da je v tekstilni industriji tako možnost doseganja nadaljnjih uspehov naploj, kot tudi izvoznih, še posebej, v veliki meri odvisna od nadaljnje modernizacije proizvodnje. Ta pa je pogojena z uvozom opreme, ki je zadnja leta zelo omejena ali celo blokirana, zato je bilo izrečeno veliko kritik in zahtev, da se sprostí vsaj uvoz najnujnejše opreme, ker bo sicer tekstilna industrija kmalu zastarela, da na tujih tržiščih ne bo več tako konkurenčna.

Ugotovljeno je bilo, da podatki o rezultatih poslovanja tekstilne industrije Slovenije v preteklem letu kažejo zelo ugodno situacijo. Če posamezne elemente poslovnih rezultatov primerjamo na preteklo obdobje ali pa na tekoče obdobje slovenskega gospodarstva ugotovimo viden napredek tako na področju ekonomičnosti poslovanja, smotrnosti uporabe razpoložljivih sredstev, kakor tudi na področju produktivnosti dela.

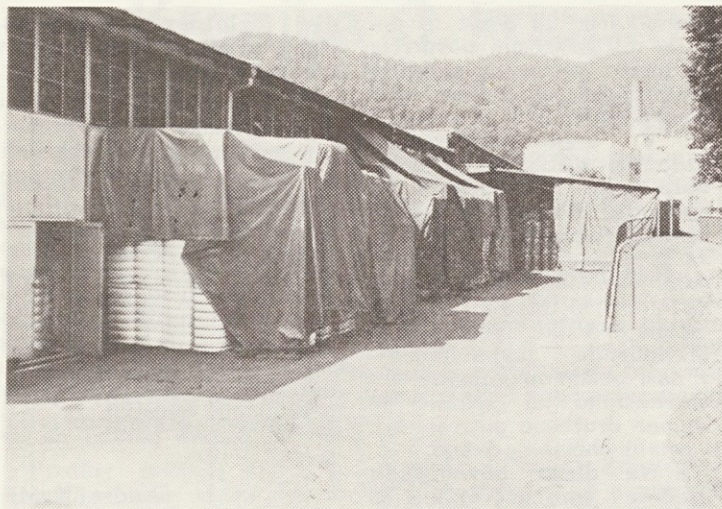
M. K.

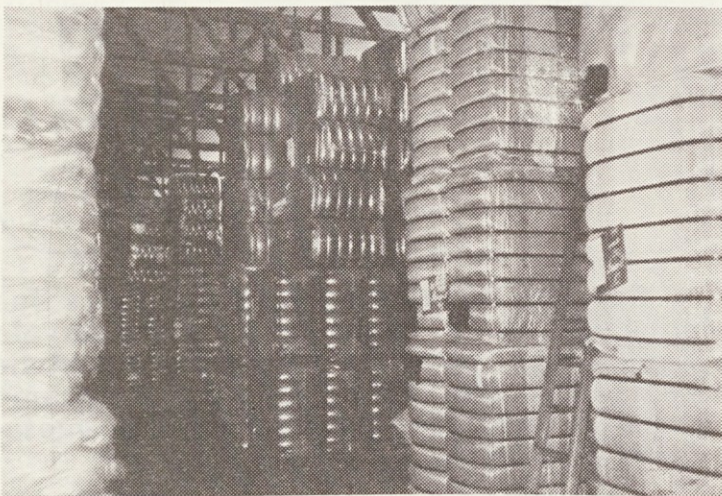
V lanskoletni primerjavi jugoslovanskih predilnic je naša predilnica pri vrhu v delu izplačanih osebnih dohodkov za zadovoljevanje splošnih in skupnih družbenih potreb, v osebnih dohodkih in skupni porabi na delavca, ter v čistih OD na delavca. Čeprav smo tudi pri večini ostalih primerjav nad povprečjem, se moramo povzpeti višje. Nam bo to letos uspelo?

Stalna kontrola kvalitete izdelkov je izredno pomembna. Kvaliteta preje mora odgovarjati jugoslovanskim standardom, še posebno pozornost pa je treba posvečati preji za izvoz, kamor smo letos odpravili že 549 ton. Ne bi bilo vseeno, če bi nam, na primer kupec iz Iraka, sporočil, da nam zaradi neustrezne kvalitete prejo vrača ...

Problem surovin in deviz za njihov nakup bo v drugem polletju še večji, zato moramo biti pripravljeni na težave, ki se bodo v zvezi s tem pojavljale pri vsakdanjem delu. Zaradi pogostejših menjav in tudi slabših mešanic, bo treba marsikdaj trše delati, delovni učinek pa bo slabši.

Nočno delo brez večjih sprememb

Republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarske predelovalne industrije Slovenije je v maju obravnaval poročilo o nočnem delu žensk v letu 1980 v teh dveh panogah. Iz poročila je razvidno, da je bilo v letu 1980 izdano soglasje 37 OZD s področja tekstilne in 4 OZD s področja usnjarsko predelovalne industrije.

Iz analiz gibanja nočnega dela izhaja, da se je število OZD, ki so posredovale vloge za nočno delo žena v globalu sicer znižalo (od 34 na 33), vendar pa velja poudariti, da so se pojavile nekatere OZD, ki so že v preteklih letih odpravile nočno delo oz. ga sploh niso več imele, v letu 1980 pa so nočno delo ponovno uvedle. Iz tega poročila sklepa, da se je celotna gospodarska problematika in napor za stabilizacijo odrazili na področju nočnega dela. Precej OZD je uvedla občasno nočno delo predvsem zaradi motenj pri preskrbi repromateriala in surovin, povečanega obsega

predelovalnih poslov, izpolnjevanja pogodbenih obveznosti za izvoz in podobno.

Republiški odbor sindikata je tudi ocenil, da lahko glede na nadaljevanje politike gospodarske stabilizacije, realno pričakujemo, da bo takih pojavov v letu 1981 še več, oziroma, da bo na področju odpravljanja nočnega dela prišlo do določene stagnacije, morda celo do povečanja.

Lani je v tekstilni industriji Slovenije delalo v nočnem delu skupno 3944 delavk, leto poprej pa 3978. Po številu delavk, ki delajo v nočni izmeni še nadalje vodijo MTT Maribor (1245), Predilnica Li-

tija (551), TT Prebold (191), BPT Tržič (139).

Kljub vsemu pa si je RO sindikata zadal naloge, za katere se bo tudi v prihodnje zavzemal pri odpravi nočnega dela. Poglavitne med njimi so, da se programi postopnega ukinjanja nočnega dela uskla-

dijo z načrti srednjeročnega razvoja kot del kadrovske in socialnega načrta, da se dosledno izvajajo vse obveznosti OZD, ki izhajajo iz že sprejetih stališč in dogovorov, da se od OZD zahtevajo programi postopnega ukinjanja itd.

M. K.

Postopno uresničevanje sklepa izvršnega sveta

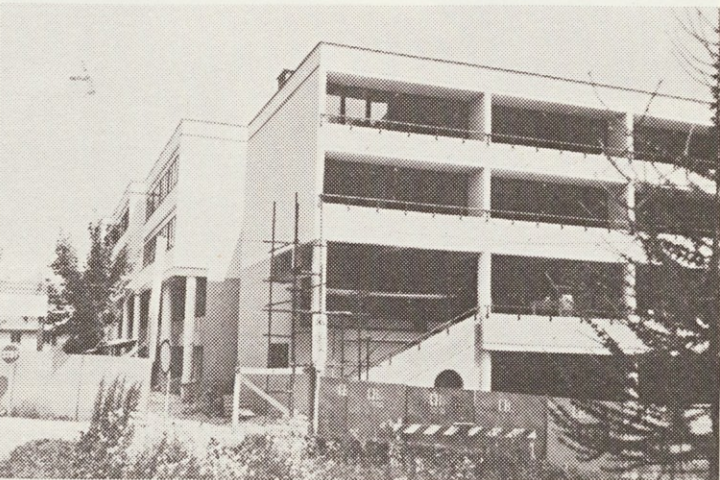
ODGOVOR NA DELEGATSKO VPRAŠANJE

Na seji delavskega sveta 2. junija letos je bilo postavljeno delegatsko vprašanje, kako smo v občini Litija pristopili k uresničevanju sklepa republiškega izvršnega sveta o znižanju družbene režije za 10 %. Ker na seji nihče ni mogel dati odgovora, smo preko delegacije za zbor združenega dela občinske skupščine, postavili to kot delegatsko vprašanje izvršnemu svetu občine, pri katerem deluje komisija za presojo družbene režije.

Občinski oddelek za splošne upravne zadeve in občo upravo nam je julija posredoval naslednji odgovor:

Zavedati se moramo, da pomeni določilo resolucije o 10 % zmanjšanju družbene režije pač globalni cilj, ki ga moramo doseči, do leta 1985. Tega cilja seveda ne moremo doseči s kampanjsko akcijo, ampak s sistematičnim odpravljanjem vzrokov za razraščanje administrativnega dela. Pri tem se moramo jasno zavedati možnosti, ki so dane posameznim družbenopolitičnim skupnostim. Večina administrativnih nalog je predpisanih z zveznimi in republiškimi zakoni in podzakonskimi akti, organi in organizacije v občinah pa nastopajo kot njihovi izvajalci, pri čemer ta izraz zajema širok spekter aktivnosti, od neposrednega

izvajanja predpisov, do zbiranja in posredovanja podatkov, kar je pretežna oblika administrativnega dela v OZD. Mislimo, da so ravno v poenostavitvi administrativnih postopkov največje rezerve za doseg zastavljenega cilja postopnega znižanja zaposlenih v administraciji. Za državno upravo morajo resorni republiški upravni organi predloge za poenostavitev postopkov in v zvezi s tem seveda tudi za ustrezno spremembo zakonodaje, pri čemer je treba poudariti, da se, vsaj v državni upravi in strokovnih službah interesnih skupnosti bistveno zmanjšanje števila delavcev da doseči predvsem na tistih nizko produktivnih delovnih

Bodo boljši delovni pogoji omogočili tudi bolj racionalno delo družbene režije?

mestih s ponavljajočimi se rutinskimi opravili nižje in srednje stopnje zahtevnosti, ki jih je praviloma enostavno formulirati.

Velike rezerve so prav gotovo tudi na področju zaje-manja podatkov, saj po analizi Gospodarske zbornice Slovenije morajo vse OZD poročati Zavodu SR Slovenije za statistiko na 120 obrazcih, število poročanj v enem letu pa je okoli 500, kar po oceni iz te analize neposredno zaposluje okoli 2.500 ljudi v gospodarstvu. Pri tem pa se vsebine teh obrazcev praviloma podvaja, tako v okviru poročanja Zavodu, kot poročanja SDK in drugim organom. Po oceni in tej analizi to ne povzroča samo obremenitve delavcev, temveč tudi neprimerljivost dobljenih rezultatov zaradi neusklajenih metodologij in pomanjkljivih standardov, predvsem pa so ti obrazci neusklajeni z zakonodajo, ki ureja področje knji-govodskih evidenc.

Opravičujemo se zaradi tega daljšega uvoda, vendar mislimo, da je bil potreben, da bi lahko celovito odgovorili na vprašanje vaše delegacije. Gotovo je, da delovanje komisije izvršnega sveta občinske skupščine Litija za presojo družbene režije lahko izhaja le iz zgoraj podanih izhodišč, upoštevajoč pri tem seveda tudi posebnosti naše občine. Komisija si je zadala nalogo, da najprej analizira stanje na področju administrativnih služb v naši občini, pri čemer smo se opredelili, da OZD ne bomo obremenjevali z novimi anketami, vendar se je pokazalo, da kljub vsej množici najrazličnejših obrazcev, ki jih morajo izpolnjevati OZD, za to področje ni uporabnih podatkov. Nekoliko boljše je stanje na področju organov državne

uprave in strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti. Za ti dve področji so podatki za analizo v glavnem že zbrani in bo komisija analizo predvidoma obravnavala v začetku septembra letos.

Mislimo, da bi bila vsaka kampanjska akcija na tem področju škodljiva, usmerjenost zgolj na enostransko zmanjševanje deleža živega dela pa bi povzročilo ob sicer večjem angažiranju obstoječih sil ((kar je tudi treba doseči) vrsto negativnih posledic, kakršnim smo že bili priča v preteklosti, ko je pod bremenom občutka kolektivne ogroženosti delavcev v organih državne uprave prišlo do odliva najuspešnejših in najustvarjalnejših kadrov na druga področja združenega dela.

Pri zmanjševanju družbene režije oz. ožje, administrativnega dela, je po našem mnenju potrebno upoštevati načelo zagotavljanja socialne varnosti delavcev, ki delujejo na teh delih in nalogah in z ustavitvijo nadaljnjega zaposlovanja zagotoviti, da se postopoma realizira obveza o 10 % zmanjšanju zaposlenih v administraciji, hkrati pa moramo ohraniti diferencialni pristop, kar pomeni, da to zmanjšanje ne bo enako v vseh organih, niti v vseh občinah.

Izvršni svet v letošnjem letu tudi ne bo dajal soglasij k prekoračitvi mase dovoljenih sredstev za izplačilo osebnih dohodkov po družbenem dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981, če bo do prekoračitve prišlo zaradi zaposlovanja administrativnih delavcev oz. da je OZD ali delovna skupnost zaposlila takšne delavce.

TEX SISTEM IZRAŽANJA FINOSTI PREJ IN SUKANCEV

Leta 1976 je bil sprejet »zakon o merskih enotah in merilih«, ki zajema poleg ostalega tudi izražanje finosti prej in sukancev. S tem zakonom se je naša država vključila v enoten svetovni sistem merskih enot, imenovana tudi »SI – sistem«. Vpeljavo enotnega merskega sistema je terjalo vse večje mednarodno sodelovanje in izmenjava izkušenj na področju tehnike in znanosti. Spremembe so na vseh področjih tehnike, tako na primer se moč ne bo več izražala v KM (konjskih močeh), temveč v KW (kilowatih), pa tudi druge veličine kot tlak, temperatura, energija, delo, sila itd. se bodo izražale v novih enotah.

Zakon predpisuje, da je uporaba starih merskih enot dovoljena le do 31. 12. 1980. leta.

Za nas tekstilce je posebno pomembna uredba TEX sistema za izražanje finosti prej in sukancev. Do sedaj smo uporabljali metrično številčenje, to je Nm in Ne. Za lažje razumevanje novega sistema si oglejmo vsebino Nm in Ne številčenja.

Nm nam pove koliko metrov preje tehta 1 g. Na primer Nm 10 pomeni, da 10 metrov preje tehta 1 g ali na primer Nm 60 pomeni, da 60 m preje tehta 1 g. Čim višja je Nm, tem finejša, tanjša je preja in obratno.

V predpildnici pa uporabljamo še bolj zastarelo angleško številčenje Ne. Ne številka nam pove, koliko navitkov po 760 yardov tehta eno angleško libro. Enako kot pri Nm tudi za Ne velja, da višja Ne pomeni finejšo prejo, predprejo, pramen, itd. in obratno.

Surovina, naj bo to bombaž ali sintetika, se v procesu izdelave preje od bale naprej stanjšuje.

V vsaki fazi predelave mora material dobiti določeno finost, kar označujemo s številko Ne, Nm ali po novem tex. Te vrednosti so za posamezne faze predpisane in jih je možno kontrolirati, da na koncu dobimo prejo finoče, ki jo želimo.

Tex sistem številčenja uvaža nove enote za finost preje. Te so: miletex, tex, decitex, kilotex

NAZIV	KRATICA	DIMENZIJA
militex	mtex	mg/1000 m
tex		g/100 m
decitex	dtex	g/10000 m
kilotex	ktex	kg/1000 m

Osnovna enota je tex, in ga bomo tudi v večini primerov uporabljali. Tex nam pove, koliko g tehta 1000 m dolga nit. Na primer 10 tex pomeni, da 1000 m dolga nit tehta 10 g ali npr. tex 60 pomeni, da 1000 m dolga nit tehta 60 g. V nasprotju z Nm, kjer visoka številka pomeni finejšo prejo, pri tex velja, da višja številka pomeni debelejšo prejo in obratno. Preja 20 tex bo finejša kot preja 60 tex. Izpeljane enote iz tex so potrebne, ker bi sicer prihajalo do števil, ki so težko uporabne v praksi. Na primer številka baterjevega runa bi bila 5000 tex, zato tu raje uporabljamo kilotex, kar znaša 5 k tex.

Preračunavanje iz Nm v tex in obratno je zelo enostavno.

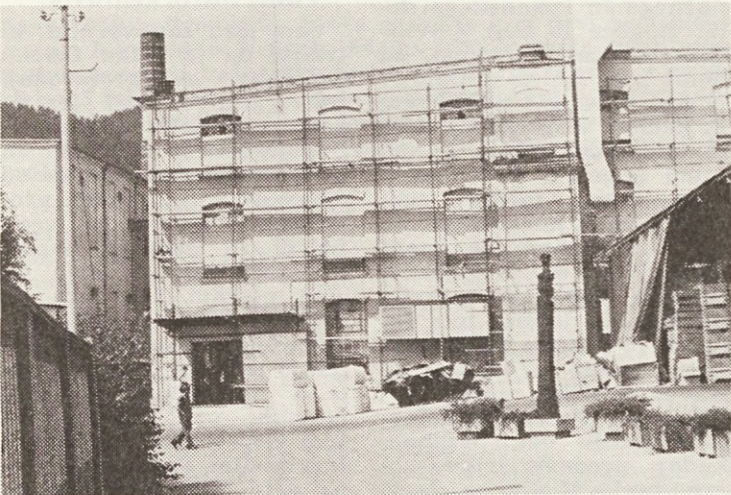
$$\text{Tex} = \frac{1000}{\text{Nm}} \quad \text{in} \quad \text{Nm} = \frac{1000}{\text{tex}}$$

Na primer Nm 20 je enako 50tex, Nm 40 je 25 tex, Nm 60 je 17 tex itd.

Sprememba je tudi v pisanju. Pri Nm in Ne številčenju se številka piše za Nm (npr. Nm 10), pri TEX sistemu pa je oznaka tex za številko (npr. 100 tex).

TEX številčenje bo v začetku verjetno vsem, ki delamo s temi vrednostmi povzročalo nekaj preglavic, vendar drugega izhoda ni, kajti zakon nas zavezuje k tem spremembam.

Franc Lesjak, ml.

Pri montaži klimatskih naprav v predpildnici sintetike in predilnice bombaža I smo morali večkrat prebijati zunanjo steno objekta, zato smo morali po zaključni montaži pričeti obnavljati fasado na tem objektu.

NADURE V PRVEM POLLETJU

POROČILO O OPRAVLJENEM NADURNEM DELU V II. TROMESEČJU 1981

Delovna enota	A p r i l		M a j		J u n i j	
	št.	št.	št.	št.	št.	št.
	oseb	nadur	oseb	nadur	oseb	nadur
PROIZVODNI SEKTOR						
čistilnica	2	26	3	50	2	16
mešalnica	1	2	1	13	1	6
mikalniki	1	14	2	22	1	27
predpredilnica	2	42	1	3,5	1	14
sukalnica	-	-	2	8	3	31,5
admin. delavci	2	4	-	-	-	-
	8	88	9	96,5	8	94,5
SEKTOR VZDRŽEVANJA						
meh., elektro, zidarji	5	29	3	61	4	44
remont skupaj	30	472	27	333	33	537
od tega: remont mik.	6	71	3	24	8	65
remont PP	2	42	3	45	3	54
remont mont.st.	7	85	6	52	8	128
remont predil.	2	8	3	33	3	92
remont sukal.	5	72	5	75	4	93
remont sint.	1	8	2	16	-	-
remont klime	7	186	5	88	7	105
kotlarna	2	29	1	21	-	-
admin. delavci	-	-	1	2	-	-
	37	530	32	417	37	581
KOMERCIALNI SEKTOR						
skladišče in zabojsarna	9	92	13	195	5	97
administrativni delavci	1	7	1	2	-	-
KADROVSKO-SPLOŠNI SEKTOR						
pomožno osebje	5	59	7	76	4	51
administrativni delavci	1	2	-	-	2	16
šofer	1	39	1	56	1	30
FINANČNI SEKTOR						
	1	2	1	2	-	-
OBROT DRUŽBENE PREHRANE						
	2	9	8	53	5	55
S K U P A J						
	65	828	72	897,5	62	924,5
=====						
Skupaj I. tromesečje	208					
Skupaj II. tromesečje	199					

PRIMERJAVA PO TROMESEČJIH

I. tromesečje je bilo opravljenih **2.871 nadur** in izplačano **327.172,65 din**,

2. tromesečje je bilo opravljenih **2.650 nadur** in izplačanih **326.260,30 din**.

V primerjavi z lanskim letom je nadurno delo znatno nižje, predvsem v proizvodnih oddelkih, medtem ko je v sektorju vzdrževanja nekoliko višje.

Nadurno delo je bilo opravljeno za naslednja dela:

PROIZVODNI SEKTOR: v čistilnici za nadomeščanje rednih in bolezenskih dopustov, v mešalnici za nastavitve strojev za nove mešanice in za odstranjevanje okvar, v mikalnici za čiščenje mikalnikov, čistilnih naprav in odsesovalnih kanalov ter za menjavo vzmeti v loncih, v predpredilnici za vzdrževanje in čiščenje česalnih strojev ter za nadomeščanje delavcev na vojaških vajah, v sukalnici za nadomeščanje bolezenskih in rednih dopustov, administrativni delavci pa za redno dežurstvo v večernih urah.

SEKTOR VZDRŽEVANJA: v mehanični delavnici za nujna popravila strojev ob prostih sobotah, zidarska skupina za urejanje počitniških hišic, remont za čiščenje kanalov in klime v oddelkih, remont sukalnice, predilnice I in II za dvakratne menjave elektro motorjev v klimi predilnice I. Vsa dela pri remontu se niso mogla opraviti drugače kot v času mirovanja tovarne. V kotlarni za nadomeščanje dopustov in za ogrevanje v aprilu in maju.

KOMERCIALNI SEKTOR: razkladanje in skladiščenje surovin zaradi sunkovitih dobav, za dela v skladišču surovin in za nujna administrativna dela pri izvozu preje.

KADROVSKO SPLOŠNI SEKTOR: gasilci za nadomeščanje dopustov in kurirja, šofer za vožnje preko delovnega časa, ter admin. delavci za dežurstvo v večernih urah, ter za mentorstvo pri dipl. nalogi študenta.

FINANČNI SEKTOR: za dežurstvo v večernih urah.

OBROT DRUŽBENE PREHRANE: zaradi sobotnega dela v proizvodnji, je moral obratovati tudi obrat družbene prehrane vse sobote.

Boljše vrednotenje težjih delovnih pogojev

Da sta nočno in izmensko delo izjemen delovni pogoj vemo in priznamo ves čas, posebno pa to občutijo delavci, ki tako delajo in živijo v znatno drugačnem življenjskem ritmu kot tisti s prostimi popoldnevi in nočjo. Finančni rezultati nam omogočajo, da oba izjemna pogoja dela tudi bolje nagradimo. S tem pa uresničujemo tudi splošne družbene usmeritve o boljšem nagrajevanju proizvodnega dela. Prav gotovo pa bo takšno nagrajevanje vplivalo tudi na znižanje precejšnje fluktuacije proizvodnih delavcev.

O tem, kako gledajo na spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o osnovnih in merilih delitve sredstev za osebne dohodke, za katere se bomo odločali na referendumu v avgustu, smo povprašali nekaj delavcev z raznih delov delovnega procesa. Tiste, ki jim bodo ti prejemki izboljšali osebne dohodke, in druge, katerim bodo spremembe zmanjšale razliko med proizvodnim in neproizvodnim delom.

NACE SENICA, mojster mikalnice:

Prav je, da se nočno delo bolje nagradi, še posebno to velja za delavce, ki poslužujejo stroje. Zanje je nočno delo najtežje. Prav tako triizmensko, za delavca in za njegovo družino. In še veliko več delajo kot prejšnja leta, vsaj v predpredilnici. S triizmenskim delom in z manjšim številom delavcev smo dosegli letos skoraj enako količinsko proizvodnjo kot lani v polletju s štiriizmenskim in še ozka grla so odpadla.

ŠTEFKA LUŠINA, vodja snemalne kolone:

Z denarjem se sicer ne more odtehtati težavnosti nočnega in izmenskega dela. Mogoče le bolj z veseljem delamo, ko vemo, da bomo več zaslužili. Čeprav je res, da so se kvalificirani in delavci s srednjimi šolami dalj časa šolali, so delovni pogoji v proizvodnji tako težki, mislim tudi izmensko in nočno delo, da se z njihovimi ne more primerjati. Zato je zblizanje osebnih dohodkov pravično. Res, da dobimo tudi dodatek za predelavo barvnih prej, vendar ta dodatek še zdaleč ni toliko vreden, kolikor nas ob koncu delavnika bolijo oči, posebno, kadar predemo rjavo in črno prejo. Mislim pa, da so sedaj delavci z osebnimi dohodki kar zadovoljni in si samo želimo, da se ne bi poslabšali.

ELI ŠKOBERNE, prodajni referent:

Na boljšo stimulacijo oz. nagrajevanje delavcev proizvodnega dela gledam predvsem s takega stališča, da z denarjem ne moremo izničiti vse teže nočnega dela, temveč je potrebno za žene, ki v tekstilni industriji delajo pod res težkimi pogoji, enkrat za vselej storiti nekaj več. Ljudje smo pač takšni, da marsikdaj gledamo skozi dohodek, vendar pa nepravilnosti ne moremo odpraviti samo z denarjem. Morda začasno že, toda ker je v današnjem času denar le kratkotrajna rešitev, se bodo problemi spet pokazali, in višji OD spet ne bo nič pomenil. Predvsem zato mislim, da je vprašanje standarda enako za vse in da je tudi pri ocenjevanju neproizvodnega dela veliko napak. Ne gledam na to le s stališča zmanjšane razlike med proizvodnim in neproizvodnim delom, temveč, da je treba vzporedno z višjim vrednotenjem proizvodnega dela, najti tudi drugačno vrednotenje neproizvodnega dela, saj vemo, da se s tem problemom tudi srečujemo že vrsto let, ni pa še bil rešen niti približno, kaj šele ustrezno.

VERA BRIC, kadrovik:

Sem med zagovorniki, ki trdijo, da je težko fizično delo, kar v naši proizvodnji prav gotovo tudi je, še vedno preslabo nagrajeno. Pogoji, kot so izmensko in predvsem nočno delo, pa od delavcev v neposredni proizvodnji, terjajo še večji fizični in psihični napor. Od proizvodnega dela pa smo plačani vsi, tudi mi režijski delavci. Večjo stimulacijo za uspešno opravljanje težkega fizičnega dela v specifičnih delovnih pogojih, pa predstavljajo tudi višji osebni dohodki. S tem mislim, da bodo delavci na delu bolj zadovoljni in bolj uspešni, njihov delovni učinek bo večji in s tem poslovni uspeh naše delovne organizacije boljši. Sem za

to, da se z novo stimulacijo težje pogoje dela tudi višje nagradi.

NADA NOVLJAN, sukal-ka na efektnih strojih:

Je kar prav, da se nočno in izmensko delo bolje nagradi. Ni enako, če delaš na izmene, ali pa stalno od šestih do dveh. Zato tudi vzdrževalci niso hoteli na izmene. Tisti teden, ko delamo ponoči, nimamo nič od spanja. Naslednji teden se turnus obrne in je spet vse drugače. Nimamo reda, zato smo bolj utrujene.

MINKA ŠMID, statistik:

V dobri finančni situaciji je o takih stvareh lažje sklepati, kot sicer. Vemo, da smo v času investicijskih del bili z maso OD tako nizko, da bi se že z rahlim povečanjem OD v večini del, ostanek mase tako zmanjšal, da bi bil standard ostalih delavcev vprašljiv. V skladu z družbeno usmeritvijo o boljšem nagrajevanju proizvodnega dela je prav, da sta izjemna delovna pogoja, kot sta nočno in izmensko delo bolj nagrajena, če nam to dovoljuje finančni rezultat. Pri OD, ki so najbolj občutljiva tema naših pogovorov pa še vedno ostajajo nedorečene stvari, ki bi jih bilo treba reševati, saj smo

s to spremembo rešili le en člen v verigi nagrajevanja po delu.

MIRO DOBRAVEC, vodja obratnega vzdrževanja:

Vsekakor nisem proti predlaganim spremembam. V redu je tudi, da je to urejeno s točkami, za vse enako, ker je noč za vse enaka. Vendar pa bi ob tej priliki morali popraviti tudi nepravilnosti pri posameznih delovnih mestih v vzdrževanju, ki se vlečejo že več let oz. da bi se vsaj pričel postopek za pripravo. Mislim pa, da imajo večji vpliv na proizvodnjo vzdrževalci kot pisarniški delavci.

ALOJZIJA VEHOVEC – sukalnica:

Dodatek k osebnemu dohodku za nočno delo in za delo v izmeni je upravičen. Pogoji dela so ponoči in v turnusu precej težji kot v dopoldanskem času, zlasti za starejše. Čas je že, da to enkrat uredimo in sama podpiram predlog, za katerega bomo glasovali na referendumu. Menim tudi, da so ti težji delovni pogoji za vse, ki tako delajo enaki, ne glede na to ali je to delo mojstra ali, recimo, snemalke. Zato bi bilo prav, da bi za te pogoje dodali vsem enako število točk, in ne procentualno povečali osebni dohodek.

čitniškega doma izvolil tudi komisijo za oddih in rekreacijo, ki je sodelovala z zdravstveno službo in službo varstva pri delu. Tako je bilo s sodelovanjem komisije za preventivo pri Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljana več delavcev na preventivnem okrevanju v okrevališču Soča in Poreču. S tem je sindikalna organizacija posvečala precejšnjo skrb tudi zdravstvenemu stanju in oddihu zaposlenih delavcev. Brezplačen oddih je bil odobren bolehnim delavcem in delavkam, socialno ogroženim, materam samohranilkam in delavcem in delavkam z dolgoletno delovno dobo v podjetju.

V 20 letih je izkoristilo enotedenski preventivni brezplačni oddih v počitniškem domu v Novigradu ali Gozd Martuljku 779 delavcev ali vsako leto 40 okrevancev. Sindikat je usmerjal okrevance, ki niso imeli šoloobveznih otrok na letovanje v pred in po sezoni. Okrevanci s šoloobveznimi otroci pa so letovali v sezoni.

V počitniškem domu v Novigradu smo vzporedno s pogozdovanjem in gradnjo novih hišic, urejali okolico počitniškega doma. Za rekreacijo je bilo zgrajeno balinišče in nabavljeni rekviziti za druge igre. Ob obali so bile zgrajene sprehajalne steze. V počitniškem domu v Novigradu so zelo ugodne klimatske razmere. Hišice sredi borovcev nudijo vsem ki preživijo dopust v počitniškem domu mir, počitek, morje, svež zrak in razvedrilo. Matere z otroci so sproščene, ker so otroci v varnem zavetju počitniškega doma.

Dolgoletna želja članov kolektiva pa je bila, da omogočimo članom kolektiva zdravljenje v naravnem zdravilišču.

Na pobudo sindikata je letos tudi ta želja članov kolektiva izpolnjena. S sklenjeno pogodbo med Predilnico Litija in zdraviliščem Čateške toplice je omogočeno članom kolektiva in našim upokojencem letovanje in okrevanje po sindikalni liniji. Letovanje v Čateških toplicah je za naše sodelavce bolj zdravljenje revmatičnih in drugih obolenj, kot izključno letovanje in odih.

Kako potrebno je tovrstno preventivno okrevanje v termalnih zdraviliščih potrjujejo prijave članov kolektiva, ki so s prijavi v 3 tednih oddali razpoložljiva ležišča v Čateških toplicah. Sindikalna konferenca je na zadnji seji priporočila samoupravnim organom delovne organizacije, da omogoči preventivno okrevanje v Čateških toplicah preko celega leta.

Slabost okrevanja članov kolektiva po sindikalni liniji

je, da je to okrevanje sedem-dnevno, iz izkušnje pa vemo, da je okrevanje uspešno, če traja vsaj 10 dni.

Komisija za oddih in rekreacijo priporoča okrevancem, da sami na lastne stroške podaljšajo okrevanje oziroma letovanje še za teden dni, za kar se mnogi tudi odločijo.

V delovnih organizacijah širom Slovenije, je organizirano rekreacijsko okrevanje v skupinah. Poseben skupinovodja – rekreator po izdelanem programu skrbi za organizirano dejavnost npr.: plavanje, veslanje, telovadbo in drugo razvedrilo z namenom, da okrevanci okrepijo odpornost proti obolenjem in povečajo delovno sposobnost.

Iz poročil tovarniških glasil, kjer imajo tovrstno okrevanje je razvidno, da so udeleženci z rekreativnim okrevanjem zelo zadovoljni.

Komisija za oddih in rekreacijo pri konferenci sindikata delovne organizacije bo obravnavala tudi rekreativno okrevanje in možnosti uvajanja programskega okrevanja v prihodnji sezoni. Ovira za okrevanje, ki bi potekalo po posebnem programu je v naši organizaciji to, da imajo posluževalke strojev šoloobvezne otroke in se mnoge odločijo tudi v sezoni za družinsko okrevanje.

Iz razgovorov z okrevanci je razvidno, da želijo okrevanci med letovanjem utrditi družinske vezi, se pošteno odpočiti, naužiti sonca, svežega zraka in utrditi telesno odpornost proti obolenjem.

V letu 1981 je odobreno preventivno okrevanje 44 delavcem, ki so jih predlagali za okrevanje sindikalni odbori.

Od 44 prijav je kar 20 okrevancev izrazilo željo za okrevanje v Čateških toplicah in 24 članov za letovanje v Novigradu. Za letovanje v Gozd Martuljku ni bilo prijav.

Med 44 okrevanci je 16 invalidov ali oseb z zdravstvenimi okvarami. Pri invalidih je komisija za oddih sprejela sklep, da se okrevanje omogoči tudi v primeru, če so tovrstno okrevanje že koristili, upoštevajoč socialno in zdravstveno stanje. To stališče komisije za oddih in rekreacijo je dobilo soglasje v sindikalnih odborih in članih kolektiva.

Tudi v bodoče bomo omogočali okrevanje članom delovne organizacije z daljšim delovnim stažem, delavkam, ki delajo na nočni izmeni v neugodnih delovnih razmerah.

Za okrevanje v prihodnji sezoni želi komisija za okrevanje in rekreacijo še več predlogov s strani članov kolektiva, da bodo finančna sredstva, ki jih namenjamo za okrevanje dosegala smoter in namen, za katerega smo se odločili pri izvajanju varstva pri delu v naši delovni organizaciji.

Franc Lesjak, varn. inž.

20 LET PREVENTIVNEGA OKREVANJA V PREDILNICI LITJA

Leta 1959 je Predilnica Litija zgradila svoj prvi počitniški dom v Novigradu. V letih 1961 in 1962 je imela predilnica najete prostore tudi v planinskem domu na Jančah, kjer so delavci lahko letovali pod enakimi pogoji kot v Novigradu. Leta 1964 smo sklenili pogodbo s Slovenijalesom za letovanje delavcev v Gozd Martuljku, v letu 1969 smo kupili še počitniško kočo na Veliki planini.

Prva leta od ustanovitve počitniškega doma je bilo pri članih kolektiva malo zanimanja za letovanje. V letu 1959 je letovalo na morju samo 90 delavcev. Mnoge delavke sploh še niso videle morja, kaj šele, da bi prebile dopust ob morju.

Delovne razmere v delovni organizaciji niso bile urejene. V delovnih prostorih ni bilo klimatskih naprav, prah od bombažnih vlaken se je odvajal v delovno okolico s pomočjo zidnih ventilatorjev. Zaradi neugodnih delovnih

razmer je bilo veliko prehladnih obolenj. Več delavcev je bolehalo za bronhialno astmo in tudi tuberkulozo. Da bi ustvarili sredstva za zamenjavo dotrajanih strojev, je dopoldanska izmena delala tudi ob nedeljah.

V teh razmerah je mnogim delavcem zdravniška komisija priznala status invalida. Delavke z zmanjšano delovno sposobnostjo so bile zaposlene pri zbiranju cev in pri čistilni koloni.

Sindikat v delovni organizaciji je ob ustanovitvi po-

PRI NAŠIH V FAŽANI, RUNKAH IN NOVIGRADU

Kot vsako leto, sem tudi letos obiskal sodelavce, ki počitnikujejo, le da me je letos pot zanesla tudi med tiste, ki so se odločili za stanovanjske prikolicе v Fažani in Runkah.

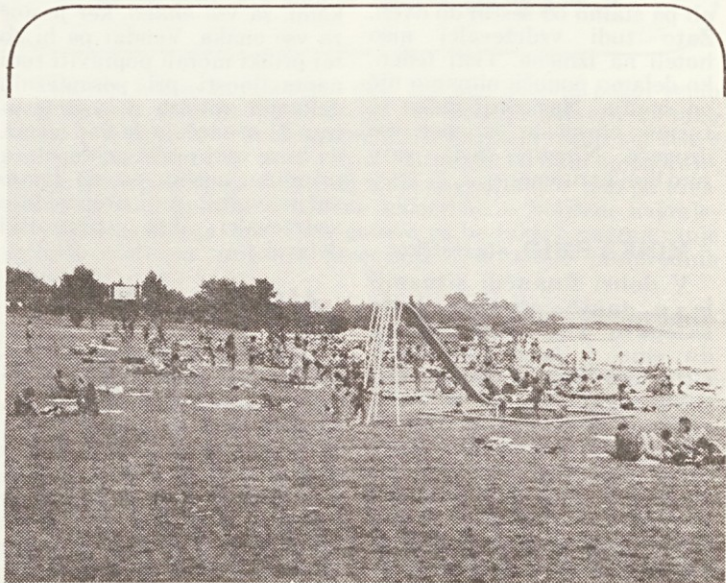
Najprej sem se zapeljal v Fažano, v kamp 3. maj, kjer ima naša delovna organizacija tri prikolicе. Prvi vtis je bil ugoden. Parkirišče urejeno, požarna varnost na višku. Že pred kampom sem namreč srečal vojaka – gasilca, na straži. Toda temu ugodnemu vtisu je sledilo razočaranje. Kamp je tako napolnjen, da sem nehote pomislil: »Stopi človek iz svoje stanovanjske prikolicе, pa je že pri sosedu!« Naših družin ni bilo težko najti. Poiščeš enega, in najdeš vse.

V času od 10. do 20. julija so tam letovali: Marjan Jug, Marjan Sonc in Jože Gretić s svojimi družinami. Razgovori z možmi, otroci in ženami pa

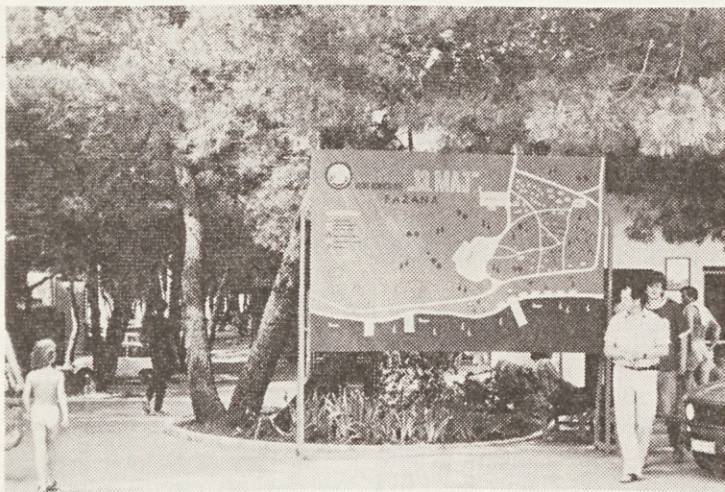
so bili nekoliko različni. Moškim je bilo vse všeč. Kamp je urejen, dovolj čist, sanitarije redno pospravljajo, navdušeni so bili z možnostmi športnega udejstvovanja: trimska steza, igrišča za odbojko, košarko, mize za namizni tenis...

Otroci so kar malo neradi sodelovali v razgovoru, saj so jih vabile gugalnice, tobogan, pa bazen z mivko, čolni ne nazadnje restavracija z osvežilnimi pijačami in sladoledi. To, mislim restavracijo, so pohvalili tudi moški.

Sam kamp so pohvalile tudi žene. Malo manj pa so bile navdušene nad prikolicami. Premalo je posode, da si jo morajo izposojati, v eni prikolicī je pokvarjen hladilnik. Ta

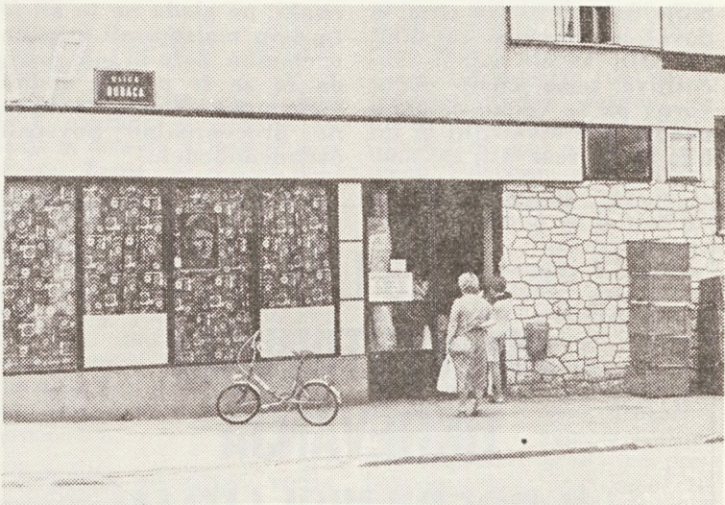
Plaža v Fažani. Na njej je veliko športnih rekvizitov.

Ob vhodu v kamp 13. maj v Fažani je velika tabla s tlorisom, s pomočjo katere lahko hitro najdemo svojo prikolicō.

Prikolice so natlačene.

V mestu Fažana je trgovina s hrano, pred njo pa dostikrat vrsta.

Restavracija v kampu 13. maj, kjer stane hrana 210.— din dnevno.

Glavarji družin, ki so letovale od 10. do 20. julija v Fažani. Od leve: Marjan Jug, Jože Gretič in Marjan Sonc na dopoldanskem pomenku.

Šotor za ljubitelje televizijskih oddaj.

je pripravil družini Gretič precej nevšečnosti in tudi škode, saj so morali zavreči meso, ki so ga, računajoč na hladilnik, prinesli s seboj. Da je bil hladilnik pokvarjen že tudi prejšnje leto, sem zvedel šele v Runkah, ker je tov. Kovičeva bivala lani v tej prikolic. Vsekakor minus službi, ki je letos pregledovala

prikolice in jih usposobila za prebivanje v tem letu.

Zanimivo je, da kar dve družini letos prvič na dopustu sami kuhata, in da so člani in kuharice zadovoljni. »Prav nič hudo ni skuhati, so ugotovile v en glas vse tri gospodinje. Vsaj veš kaj ješ!« Pogrešajo pa ekonom lonec in zdi se mi, da bi bilo prav, če bi ga imele.

Tudi sam sem se sprehodil po kampu. Najbolj me je motila prenapolnjenost, tudi s čistočo v sanitarijah nisem bil najbolj zadovoljen. Našel sem še skupni prostor, kjer lahko zakurijo žar in si spečejo večerjo, pa nad tako ureditvijo nisem najbolj navdušen. Morda bi po tolikih letih le razmislili in premestili prikolice nekam, kjer bi bilo vzdušje nekoliko intimnejše. Ob koncu misli o Fažani še dobra novica za tiste, ki na dopustu neradi kuhajo. Lahko se hranite v restavraciji, kjer stane hrana na dan 210 – din.

Pa še kritična misel počitnikarjev iz Fažane našemu časopisu. Res bi bilo prav, če bi vsako leto pred počitnicami objavljali skico, kako se v kamp sploh pride. Misel sem si zapisal za uho in upam, da je do drugega leta ne bom pozabil.

Trimska steza v Fažani.

Predverje stanovanjske prikolice v Fažani.

»Sedaj pa pot pod noge,« bi rekli nekoč, »in v Runke«

Jaz sem vzel volan v roke in brez težav, po smerokazih, prišel do naslednje postaje – Premanture, od tam pa še 500 m do kampa Runke. Priznam, da sem se nekoliko bal, da kampa ne bom tako lahko našel. Šele na poti sem se zavedel, da smo v pojasnilih lansko leto premalo natančno opisali pot. Presenečen sem ugotovil, da ni bilo nobenih težav ne pri iskanju kampa ne pri iskanju naših prikolic, saj sem že pri vhodu srečal sedemletno vnukinjo naše sodelavke tov. Ljube Kovič.

Pripeljala me je do samega mesta »posmehovanj«, kajti naše prikolice so ograjene z debelo vrvjo, pa se ostali nekoliko posmehujejo temu načinu. Ker dobro poznam življenje v kampih, se temu nisem niti čudil niti posmehoval. Če si znajo tujci v najrazličnejših kampih ograditi prostor okoli prikolic, zakaj si ne bi smeli tega privoščiti naši delovni ljudje. Ugotovil sem, da je ta prostor majhen, pa sem dal tokrat prav našim ljudem,

ki skrbijo za prikolice. Te so v Runkah postavljene tako, da tvorijo v sredini dvorišče. Kamp ni prenapolnjen, ker trpanje onemogoča gričevnat teren. Plaža ni tako lepo urejena kot v Fažani, morje pa je čisto in razgled na Medulin čudovit. V bližini je tudi tako imenovana FKK plaža, pa bodo zadovoljni tudi tisti, ki med počitnicami radi odvržejo vse skrbi in tudi obleko.

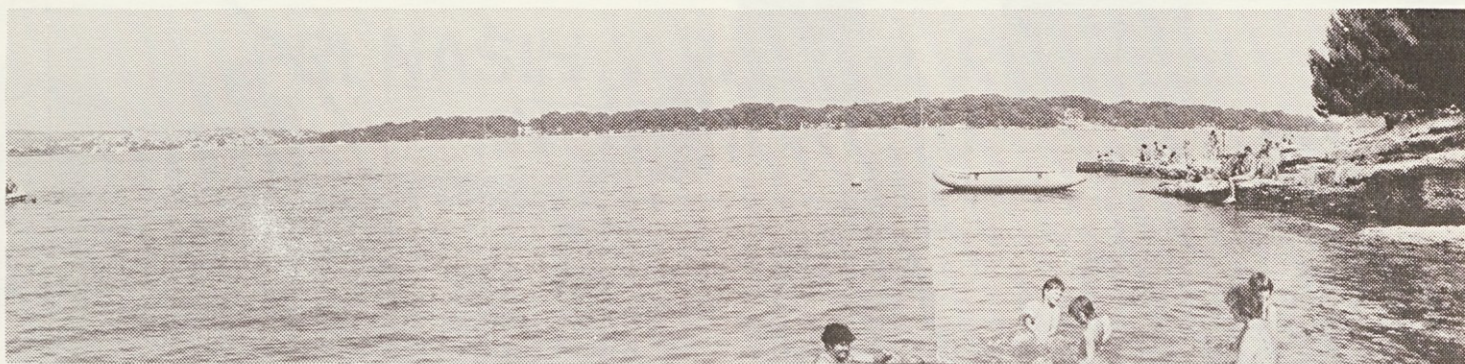
Naši sodelavci: Ljuba Kovič, Janez Bric in Marija Potisek z družinami so zadovoljni prav z vsem v Runkah, meni pa ni bila všeč oskrba, mesar je v Premanturi in tudi sanitarije niso imele neoporečnega vonja.

Tudi v Runkah en minus za vzdrževanje prikolic, ker ob prihodu gostov niso imele elektrike. Potrebno je bilo posebno angažiranje gostov in osebja kampa, da so stvar uredili. Še moja pripomba, oziroma želja, če bi letoval v Runkah. Prav bi bilo, da bi imela vsaj ena prikolica razženj, saj to daje večerom v kampu poseben pečat.

Cena dnevne prehrane v restavraciji je tu 240. – din.

Tri stanovanjske prikolice v Runkah so postavljene tako, da tvorijo majhno dvorišče.

Na plaži v Runkah

V NOVIGRADU

Za goste v našem počitniškem domu skrbijo: (od leve stojijo) Ljubica Tatarevič, Ida Krampušek, Dana Babič, Darinka Jurič, Nada Lovrič, Nevenka Savič, (čepijo) Ana Vozelj, Liljana Vehovec, Josip Lovrič, Milica Braković.

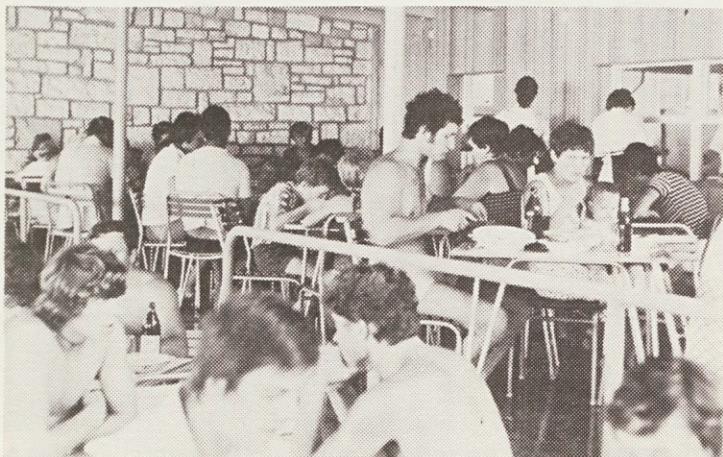
Upravnik doma, Nikola Ružić meni, da bi potreboval ekonoma, saj se sam težko posveti gostom, osebju in hkrati še nabavljanju hrane.

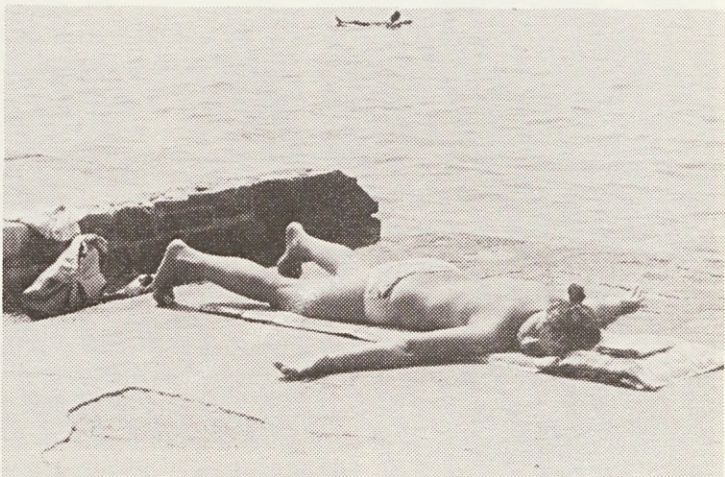
Kuharice pri delitvi kosila.

Upravnikovo vsakdanje delo – prevzem blaga.

Gostje pri kosilu.

Tudi v Pineti – »zgoraj brez«.

Novigrad in Pineta – za marsikateriga našega delavca pojem morja in dopusta – sta me pričakala v najboljšem dopustniškem razpoloženju. Vse po starem, po dobro utečenem kolovozu, pa vendar precej sprememb od vodstva do strežnega osebja. »Vsi se zelo trudijo«, so si bili edini gostje. Pohvalili so novega upravnika in njegovo delo, pa tudi kuharice in ostalo osebje. »Le kombinacije kosil so včasih nekoliko čudne!« To je bila edina pripomba. Hišice so zasedene vse, po zadovoljstvu gostov pa sem ugotovil, da gresta vreme in hrana tu z roko v roki in enako vplivata na ugodno dopustniško razpoloženje.

M.

PREDILNICA LITIJA

1886 – 1981

Plaža v Novigradu.

TEKMOVANJE PREDIC

Naše tekmovalke, ki so nas zastopale na tekmovanju predic, letos v Štipu. Od leve: Emilija Erjavec, Fani Vidmar, Adolf Pajtlar, Ferida Kozarac in Marija Bračič.
Foto: Niko Stamatovski

VTISI NAŠIH TEKMOVALK

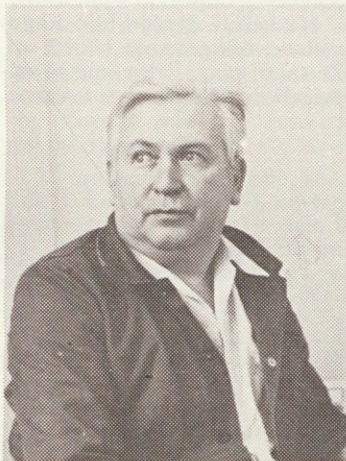
Letošnje peto jugoslovansko tekmovanje predic je bilo v Štipu. Organizator tekmovanja je bila delovna organizacija Makedonka. To je kombinat, ki šteje preko 4.000 delovnih ljudi. Večinoma izdeluje visoke številke preje. Kljub temu so osebni dohodki nekoliko nižji od naših.

Sprejem je bil dober in pri srčen. Najprej smo si ogledali DO Makedonko, nato pa DO konfekcije Aštibo, katere izdelke prodajajo tudi pri nas.

Po kosilu, ki je bil v hotelu Aštibo smo si ogledali kulturni dom, spomenike iz NOV ter druge znamenitosti.

Naslednjega dne se je pričelo tekmovanje, ki je trajalo tri ure. Po končanem tekmovanju smo se odpeljali v hotel kjer nas je čakalo kosilo. Med kosilom so razglasili rezultate in podelili priznanja najboljšim ekipam.

Naše tekmovalke so dosegle

četrto mesto med 19. ekipami. S to uvrstitvijo smo lahko zadovoljni, ker smo imeli pri izbiranju tekmovalk precej težav. Nekatere predice se zaradi družinskih razmer niso mogle udeležiti tekmovanja. Tiste, ki so se udeležile tekmovanja pa so zaradi pomanjkanja delovne sile v proizvodnji premalo vadile za tekmovanje.

Naš cilj ni bil, da bi se borili za prvo mesto, glavno je sodelovanje pri tekmovanju.

S tem si pridobivamo izkušnje drugih predic, poleg tega pa krepimo prijateljske odnose.

A. Pajtlar

U petak, 19. juna naše takmičarke su se odvezle na aerodrom u Ljubljano, gdje smo produžili put za Skoplje. Sve smo se prvi put vozile u avionu, malo smo bile uzbudene čekajući kad će se avion dignuti u vis i poletjeti. Kad se je avion već digao na visinu 8,5 km, osjećale smo se već bolje, nije nas bilo strah.

Od Ljubljane do Sarajeva vozile smo se 40 minuta, isto od Sarajeva do Skopja. Kad smo stigli u Skoplje, čekali su nas autom, pa smo nastavili put prema Štipu – 90 km. Tako su nas ljepo dočekali pred fabrikom, gdje smo takmičile, fabrika je ljepa, zato što ima ljep park okolo za šetnju, a inače radi se kao kod nas. Zatim smo otišle u hotel na ručak, poslije ručka na razgledanje grada. Večera je bila dobra, uz pjesmu, što nas je zabavljalo ženska sa ljepim glasom. U jutro kad smo ustale, doručak, pa u fabriku gdje smo predale zastavu takmičenja, zatim je sljedilo takmičenje. Posle takmičenja vratili smo se u hotel na ručak i tu su nam saopštili rezultate i podijelili poklone. Bilo je ljepo, a ipak jedva smo čekale, da se vratimo u Litiju.

Ferida Kozarac

Nadaljevanje na 12. strani

TEKMOVANJE PREDIC

Nadaljevanje z 11. strani

V petek zjutraj smo se odpravile na Brnik. Z avionom smo šli v Skopje. V Skopju so nas pričakovali z osebnimi avtomobili in so nas odpeljali v Štip. V Štipu so nam najprej pokazali tovarno, kjer bomo tekmovali. V tovarni so nas lepo sprejeli. Ogledali smo si njihove znamenitosti.

Drugi dan smo se odpeljali v tovarno in pričeli s tekmovalcem. Po končanem tekmovalstvu smo se odpeljali v dvorano, kjer so razglasili rezultate. Uvrstili smo se na četrto mesto. Z doseženimi rezultati smo bili zadovoljni.

Bračič Marija

Že nekaj let nazaj je bilo v Jugoslaviji organizirano zvezno tekmovalstvo predic iz vseh republik. Tako organiziranje je bilo tudi letos z dogovorom, da bo tekmovalstvo potekalo v Makedoniji. Bila sem tudi letos med izbranimi za ekipo Predilnice Litija.

Predaja zastave – tekmovalke iz naše tovarne, ki je lani priredila tekmovalstvo, predajo zastavo letošnjim prirediteljem, predstavnikom tovarne Makedonka iz Štipa.

Na dan pred tekmovalstvom, smo se zbrali po dogovoru in se odpeljali na Brnik. S precej strahu sem se prvič vsedla v letalo. A strahu je bilo kmalu konec. Po 40 min. leta smo že pristali v Sarajevu, nato pa še 45 min. in že smo bili v Skopju. Iz Skopja smo se peljali še kako uro z avtom do Štipa. Prispeli smo naravnost v tovarno Makedonka, kjer je bilo napovedano tekmovalstvo. V njihovi organizaciji smo se zbrale vse ekipe in teh je bilo 19. Lepo in pristrčno so nas sprejeli predstavniki iz Makedonke – Štip in predstavniki iz Krušika. Po kratkem govoru predstavnikov iz omenjenih organizacij smo si ogledali tovarno. Tovarna je velika, saj ima zaposlenih preko 4.000 delavcev. V tovarni imajo predilnico, tkalnico in konfekcijo. Po končanem ogledu Makedonke smo si ogledali še nekaj drugih organizacij. Končno smo se odpeljali v hotel Astibo. Po kosilu in kratkem oddihu so nas popeljali na ogled mesta. Mesto je zgodovinsko, kulturno sila zanimivo in bogato. Utrujeni od vročega dne, smo se takoj po večerji odpravili k počitku.

Naslednji dan je bilo napovedano tekmovalstvo ob 10. uri. Že takoj po zajtrku smo se odpeljali z avtobusom v tovarno.

Pred začetkom tekmovalstva je vsaka še malo trenirala.

Bile pa smo presenečene, ker ni bilo tekmovalstva organizirano, na bombažu, pač pa na poliestru in to št. 70. Po predaji zastave se je končno začelo tekmovalstvo.

Potekalo je hitro, saj je bilo dobro organizirano. Takoj po končanem tekmovalstvu, smo se odpeljali v hotel na kosilo in razglasitev zasluženih mest. Med kosilom in zabavnim programom so podelili zaslužene pokale in nagrade. Prva uvrščena je bila kot vedno, ekipa iz Gline. Drugo mesto sta zasedli kar dve ekipi in to, ekipa iz

Ajdovščine in ekipa iz Bihača. Tretje uvrščena je bila ekipa domačink iz Makedonije. Četrte pa smo bile Litijanke. Mi smo se morali kar na hitro posloviti, saj smo imeli v Skopju avion ob določeni uri. Odpeljali smo se na aerodrom v Skopje in po uri zamude letala, poleteli preko Splita in nato na Brnik.

Samo potovanje mi je bilo sila všeč tako hitro in udobno. Naj se spomnim potovanja v Djakovico in nazaj. Domov sem prispela v kratkem času z zadovoljstvom.

Fani Vidmar

PRIŠLI – ODŠLI

V MESECU JUNIJU 1981

Prišli:

- 1. 6. 1981 **Marjan ŠUSTERŠIČ**, Litija, Ul. solidarnosti 3, transport
- 13. 6. 1981 **Ana VOZELJ**, Radeče, Pot na Brod 6, počitniški dom
- 22. 6. 1981 **Dragica ROVŠEK**, Šmartno, Šmartno 147, efektna sukalnica
- 22. 6. 1981 **Marko POVŠE**, Litija, C. kom. Staneta 12, predilnica bombaža
- 22. 6. 1981 **Sergej SIMONČIČ**, Litija, Marokova pot 9, sukalnica
- 25. 6. 1981 **Janez KOPRIVNIKAR**, Litija, Ul. 25. maja 7, predilnica bombaža 2. izmena

Odšli:

- 15. 6. 1981 **Nedeljko LOVRIČ**, Litija, Ul. Luke Svetca 2, predilnica bombaža 3. izmena, pismeni sporazum – odpoved delavca
- 24. 6. 1981 **Franciška RETAR**, Šmartno, Lupinica 11, predpredilnica 1. izmena, pismeni sporazum – odpoved delavca

27. 6. 1981 **Marta LAMOVŠEK**, Sava, Ponoviče 25 a, predpredilnica rezerva, pismeni sporazum – odpoved delavke

30. 6. 1981 **Franc JANEŽ** Vače, Cirkuš 4, predpredilnica 1. izmena, pismeni sporazum – odpoved delavca

30. 6. 1981 **Katarina BOKAL**, Sava, Ponoviče 21, predpredilnica 1. izmena, pismeni sporazum – odpoved delavke

30. 6. 1981 **Marija-Magdalena ZUPAN**, Litija, Trg na Stavbah 13, upokojitev

30. 6. 1981 **Pavla KLANČAR**, Litija, C. Z. B. 7, predilnica rezerva, upokojitev

V naši delovni organizaciji je bilo na dan 30. 6. 1981 zaposlenih 1049, od tega 708 žensk in 341 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je bilo 19 mladoletnih oseb.

Vsem novozaposlenim delavcem želimo, da bi se kar najbolje počutili med svojimi sodelavci in da bi dosegali čim boljše delovne uspehe.

M. ŠRAJ

Prednostna lista za oddajo stanovanj v drugem polletju 1981

V času od 15. junija do 15. julija ni bilo zahtevkov za varstvo pravic na osnutek prednostne liste. V tem času pa smo že tudi rešili prošnje nekaterim prosilcem iz prednostne liste, ki je bila v veljavi v začetku leta. Prednostna lista, po kateri bomo oddajali nova in izpraznjena stanovanja do konca tega leta, je naslednja:

Dvosobna stanovanja:

	točk
1. Franc Stopar	276
2. Kata Djedović	221
3. Terezija Pajk	212
4. Kata Primc	207
5. Snežana Krstič	204
6. Desa Josipovič	202
7. Slava Bučar	197
8. Zdenka Smodiš	194
9. Rezka Primc	190
10. Ivanka Lovše	182
11. Vera Mustovar	178
12. Ilijaz Rekič	170
13. Marija Perič	165
14. Anda Mihajlovič	164
15. Jela Lazič	126

Soba ali garsoniera:

	točk
1. Dragica Milinkovič	204
2. Sejadeta Sinanovič	203
3. Mileva Tomaš	201
4. Stojana Stojanovič	201
5. Hašija Topalovič	190
6. Ifeta Đombić	187
7. Mara Matijević	181
8. Bojan Dimč	177
9. Danica Klarič	170
10. Sadika Kaltak	163
11. Radojka Čulibrk	159
12. Vasilije Todorovič	154
13. Kata Topalovič	150
14. Saida Kaltak	146

Tako bomo nova stanovanja oddali:

– dvosobno stanovanje št. 7 v I. nadstropju v izmeri 61,27 kv. m na Brodarski cesti, objekt C – Francu Stoparju s tričlansko družino;

– dvosobno stanovanje št. 15 v III. nadstropju v izmeri 61,27 kv. m na Brodarski cesti, objekt C – Kati Djedović s štiričlansko družino;

– enosobno stanovanje št. 4 v pritličju v izmeri 36,85 kv. m na Brodarski cesti, objekt C – Rajki Sabljč s tričlansko družino.

Izpraznjena stanovanja pa bomo delili tudi po prednostni listi, torej bo sobo na Trgu na Stavbah 10 v izmeri 15,50 kv.m ki jo bo izpraznila tov. Kata Djedović, dobila tov. Dragica Milinkovič.

Vlasta Grom

Enosobna stanovanja:

	točk
1. Rajka Sabljč	268
2. Jožefa Tomše	255
3. Mediha Bajrič	238
4. Marija Zidar	232
5. Milena Milojica	232
6. Ljudmila Razpotnik	226
7. Zorica Oliverovič	217
8. Anj Škoda	206
9. Bojan Tišler	204
10. Tončka Pintar	203
11. Fikret Oraščanin	200
12. Bogdan Josipovič	199
13. Nada Handanagič	195
14. Ivana Kaplja	189
15. Emsuda Krupič	188
16. Dragica Radič	186
17. Marija Doblekar	184
18. Anica Novak	179
19. Katica Đakovič	175
20. Magda Šraj	149

tenski voz stroja. Pred odložitvijo cevke se je z roko preveč približala krilu in jo je zato krilo udarilo v zapestu desne roke in ji ga poškodovalo.

Med prebiranjem cevk je snemalka v sukalnici, Branka Lajevec, z udarcem s pestjo skušala pritrditi odstopljeno zgornjo desko stranice zaboja. Ob zamahu s pestjo je zadela konico žičnika, ki je štrlela iz deske in si ranila dlan desne roke.

Čistilka upravnih prostorov Stana Gajič je šla na malico skozi oddelke sukalnice. V vlagalnici je skrenila med naložene zaboje. Ko je naenkrat stopila na transportno pot, jo je z vozilom zadela voznik viličarja, ki je peljal od dvigala kontejnerje preje in ji ob udarcu poškodoval nart leve noge.

Pri podajanju večjega kamena v kanal vodovodne cevi na trasi mladinske delovne akcije »Kras 81«, je Ivan Žičkar, transporter preje in predpreje, začutil hujšo bolečino v zapestju desne roke. Zaradi te poškodbe je bil v bolnišnem staležu od 29. 6. 1981.

Med ročnim kopanjem vodovodnega kanala na mladinski delovni akciji »Kras 81«, se je Emil Lapornik, ključavničar pri remontu, urezal s travo oz. grmičevjem v golen desne noge. Zaradi infekcije rane je moral na operacijo.

V mesecu juniju smo torej imeli skupno 9 nezgod, od tega 6 obratnih, 1 na poti z dela in 2, ki sta se pripetili našima delavcema brigadirjema na mladinski delovni akciji »Kras

81« pri kopanju oz. napeljevanju vodovoda.

Tako beležimo v prvi polovici tega leta 31 poškodb, od tega 22 obratnih in 9 na poti na delo in z dela.

V istem obdobju lanskega leta pa je bilo 33 poškodb, od tega 28 obratnih in 5 na poti na delo in z dela. Vidimo, da so se bistveno zmanjšale obratne poškodbe, povečale pa so se poškodbe na poti.

Največ obratnih poškodb je bilo v predpreditnici (6), sukalnici (4) in predilnici sintetične (3). Razveseljivo je, da pri remontu v tem času ni bilo obratnih poškodb, ampak le 1 poškodba na poti z dela.

V prvih šestih mesecih tudi ni bilo hujših obratnih nezgod oz. poškodb.

Nezgode na poti na delo in z dela so se pripetile v zimskem času predvsem zaradi padcev pešcev na neurejenih pločnikih in dohodnih poteh do tovarne, pozneje pa zaradi padcev kolesarjev na makadamskih poteh oziroma cestah.

Andrej Krhlikar

PREDILNICA LITIJA

95
LET
1886 – 1981

UPOKOJILI STA SE

Tov. Magdalena ZUPAN je rojena v Litiji, v tako imenovani »Štali«, kjer je živela do 1965. leta, nato je dobila predilniško stanovanje v Litiji, na Trgu na Stavbah.

Na delo v predilnico je prišla 3. 6. 1946. leta. Najprej je opravljala dela in naloge čistilke strojev. Zaradi njene prizadevnosti pri delu so jo kmalu premestili na dela in naloge snemalke kopskov, nakar je prav tako kmalu začela opravljati delo predice. Predica je ostala do 1977. leta, potem je morala zaradi bolezni na lažje delo. Bila je zbiralka cevk pri rezervi predilnice.

Tov. Pavla KLANČAR se je rodila v Hotiču, od koder je 20 let pešala na delo v predilnico. 1969. leta

se je preselila s svojo družino v Litijo.

Nekaj časa je bila zaposlena tudi pri Kmetijski zadrugi na Polšniku.

Pri nas je delala kot predica vse do 1975. leta, ko jo je invalidska komisija ocenila za invalida III. kategorije. Takrat je bila premeščena za zbiralko cevk pri rezervi predilnice, kjer je ostala do upokojitve, to je do 30. 6. 1981.

Povedala je, da ji kot upokojenka ne bo dolgčas, saj bo morala paziti svoje vnuke, ki so kar precej razposajeni.

Obema želimo, da bi svoj zaslužen pokoj čim dlje in prijetno preživljale.

M. ŠRAJ

POŠKODBE V MESECU JUNIJU

Dojčin Branković, transportni delavec, je s sodelavcem zapiral vrata vagona, ki sta ga predhodno naložila s kartoni preje. Zaradi odlomljene varovalke je z roko pritisnil zatič vrat navzgor, sodelavec pa je takrat porinil vrata, ki so se zaprla in mu stisnila sredinec leve roke in mu ga poškodovala.

Brusač Franc Izlakar je čistil polnilno skrinjo na mikalniku Platt. Ko je stopil s stroja, mu je spodrsnilo in je s kolonom leve noge udaril ob zaščitni pokrov mikalnika in si ga poškodoval. Rana se je pozneje ognojila.

Med prisukovanjem niti na prstančnem predilnem stroju, se je Pavla Perc vodja snemalne kolone, pri zaustavljanju cevk urezala ob odtrgan zgornji rob kovinske obloge cevk in si ranila palec leve roke.

Ljudmila Kolar, predica, se je s kolesom peljala iz službe proti Zavrstniku. V naselju Sitarjevec je zapeljala na kamenu, padla na desno stran ceste in si poškodovala palec desne roke.

Med posluževanjem flajerja je Fani Slapničar, posluževalka flajerjev, pred snemom navitkov predpreje nalagala prazne plastične cevke na vre-

O delu odbora za delovna razmerja v prvem polletju

Odbor za delovna razmerja Predilnice Litija je imel v prvem polletju tega leta 7 sej. Na sejah je obravnaval zelo različno problematiko s področja delovnih razmerij, kot je sprejem delavcev, obravnava prošenj za zaposlitev, odpovedi delovnih razmerij, sklenitve delovnih razmerij za določen čas, pogodbeno delo, udeležbe na mladinskih delovnih akcijah, razporeditve, nadomeščanja, razporejanje štipendistov in drugo.

Kot zanimivost naj navedemo, da je v 6. mesecih odbor obravnaval kar 97 prošenj za zaposlitev, razporedil 46 delavcev na opravljanje drugih del in nalog, razporedil 25 delavcev na predlog zdravnika in odobril 26 delavcem nadomeščanja zaradi dopustov in bolezni.

V 6 mesecih je bilo sprejeto na delo 19 delavcev, od tega 12 moških in 7 žensk. Poudariti pa moramo, da je od skupnega števila novosprejetih delavcev 7 sklenilo delovno razmerje za določen čas, 8 delavcev pa se je vrnilo iz JLA. **Torej smo za nedoločen čas sprejeli le 4 nove delavce.**

Novosprejeti delavci so bili razporejeni v naslednje oddelke:

oddelek	M	Ž	Skupaj
1. čistilnica	1	—	1
2. predilnica	4	2	6
3. sukalnica, sukalnica ef. s.	1	2	3
4. remontne skupine	1	—	1
5. zunanji transport	3	—	3
6. počitniški dom (določen čas)	1	3	4
7. pripravniki	1	—	1
SKUPAJ	12	7	19

Delovno razmerje pa so prekinili delavci iz naslednjih oddelkov:

oddelek	M	Ž	Skupaj
1. čistilnica	1	—	1
2. predpredilnica	1	6	7
3. predilnica	4	13	17
4. sukalnica	—	2	2
5. čistilne kolone	1	3	4
6. zunanji transport	4	—	4
7. zbiralnice cev	—	2	2
8. zidarska skupina	1	—	1
9. mehanična delavnica	1	—	1
SKUPAJ	13	26	39

Od 39 delavcev, ki so prekinili delovno razmerje, je bilo 10 delavcev upokojenih, 3 invalidsko upokojeni, 23 je sporazumno prekinilo delovno razmerje, 1 delavki je bil izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja, 2 delavca pa sta odšla v JLA.

Iz navedenih podatkov lahko zaključimo, da je v naši delovni organizaciji fluktuacija delavcev zelo majhna in znaša 3,6 %. V letu 1980 paje fluktuacija znašala 11 %.

Zmanjšano fluktuacijo lahko pripišemo težki gospodarski situaciji in nasploh zmanjšanemu zaposlovanju delavcev v večini organizacij združenega dela, ne nazadnje pa tudi povišanim osebnim dohodkom in izboljšanjem delovnih razmer v proizvodnem sektorju.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Na dan 30. 6. 1981 je bilo v Predilnici Litija zaposlenih 1049 delavcev, od tega 708 žensk in 341 moških, ki so imeli naslednjo strokovno usposobljenost:

	30. 6. 1981	31. 12. 1980
1. Visoka strokovna usposobljenost	6	5
2. Višja strokovna usposobljenost	12	12
3. Srednja strokovna usposobljenost	61	61
4. Nižja strokovna usposobljenost	206	210
5. Visoka kvalifikacija	14	14
6. Kvalifikacija	136	134
7. Polkvalifikacija	189	199
8. Brez kvalifikacije	425	434
SKUPAJ	1049	1069

V Predilnici je torej kar 40,5 % delavcev, ki nimajo niti osnovnošolske izobrazbe, 32,4 % delavcev ima priznano kvalifikacijo, 19,6 % zaposlenih ima končano samo osnovno šolo, 5,8 % delavcev je s končano srednjo šolo in 1,7 % zaposlenih delavcev je uspešno zaključilo višjo ali visoko šolo.

Bric Vera

Novo melanžirnico (na sliki desno) bi morali uporabljati le za njene potrebe, ne pa tudi za skladiščenje.

Kako se organizirati v rekreativne dejavnosti

Tistim, ki naj bi na osnovi veljavnega delegatskega sistema skrbeli in usmerjali telesno-kulturno življenje v občini, ni vseeno, kakšne ocene in kritike slišijo na račun le-te dejavnosti v naši občini. Še predvsem, če so ocene krivične, ker imamo končno le vsi člani naše družbene skupnosti kot delovni ljudje in občani, pravico in dolžnost soustvarjati našo telesno kulturno kot ostale dejavnosti, ki so in morajo biti sestavni del našega vsakdanjika in družbenega standarda. Demokratičnost dogovorov in sporazumov v skupščinskih ali ostalih sistemskih telesih, pa mora biti zagotovljena in zato spoštovana. Ravno težnje posameznikov in manjših skupin po uveljavljanju njihove volje in hotenj pa podirajo to možnost usklajenih različnih mišljenj in enotnost akcije. Na neprimeren način zavajajo ljudi, ki sistema dela ne poznajo dovolj. Ne moremo se razpisati na široko o pomenu dela telesno-kulturne skupnosti in Zvezi telesno-kulturnih organizacij v občini, opozorili bi radi le na nekaj bistvenih problemov, ki predvsem mrtvijo načrtno delo rekreativnih skupin in posameznikov v naši občini.

Telesno-kulturno skupnost občine Litija je po deležu finančnih sredstev v celotni skupni porabi občine majhna, po željah posameznikov pa izredno široka, zahtevna in ne-hvaležna, tako na primer organizirati badmintonske skupine ali društva, skupine teniških igralcev, dvigniti težko atletiko v Litiji, postaviti smučišča in smučarske skakalnice, razviti visokogorstvo v občini in še mnogokaj. Pred nekaj leti smo sofinancirali že udeležbe posameznikov na avto rallyih, z majhnimi sredstvi podpirali tekmovalni del članstva naših lovskih družin (streljanje na glinaste golobe) in še drugo. Z majhnim deležem podpiramo še vedno zelo uspešen tekmovalni del Ribiške družine Litija; kegljači bi z našo pomočjo radi razvili svoj šport na kegljišču gostišča v Litiji; podpirali naj bi rekreativni del izgradnje gradu Bogenšperk (usluge pa pobiralo gostinstvo); koristno za potrebe splošnega ljudskega odpora financiramo radioamaterstvo, aero klub in krepili naj bi še strelsko družino Smartno-Litija. Vsakdo najde »pravo osnovo« svoje splošno družbene pomembnosti, ne vpraša se nihče, koliko denarja bi za vse to potrebovali in kaj bi bilo, če

bi se z zahtevki pojavili še vsi tisti, ki rekreirajo popolnoma na svoj račun, brez plačanih vodičev in trenerjev. Biti preširok in uspešen povsod, je nemogoče. K razmišljanju sem vas hotel spodbuditi le z nekaj primeri. Gotovo je, da ne moremo govoriti o nekoristnosti katerekoli omenjenih dejavnosti za človekov psiho-fizični razvoj, odločiti pa se moramo skupno in dokončno, kaj in koliko z obstoječim denarjem podpirati. In to smo na skupščinah telesno-kulturne skupnosti občine Litija že sprejeli.

Podprli smo tekmovalne panoge in določili prioriteto lahki atletiki (ki je žal ni, ostaja pa odprta kot v vseh občinah Slovenije), nogometu, rokometu in košarki ter z več posluha obravnavamo namizni tenis in šah. Ne bom se spuščal ali zagovarjal »potratnost«, kot nekateri menijo, tekmovalnega športa. Dejstvo je le, da smo se delegati TKS zanj odločili, da radi gledamo dobro tekmovanje in da ga po svoji zahtevnosti samo s sredstvi TKS v celoti nikoli ne bi mogli pokrivati. Pomagajo si sami z dohodki od vstopnin, reklamnimi oglasi pokroviteljev, tombolami, prostovoljnimi delom in podobno. Največ denarja poberejo strokovni

kadri, brez katerih ne moremo pričakovati kvalitetnega napredka in pravičnega vodenja rekreativnih skupin. Dosti več denarja bi ostalo, če za nagrade le-tem kadrom družbi ne bi morali vračati toliko v obliki prispevkov.

Prioriteta izbranih panog nikakor ne more ostati trajna, če se pokaže množičnejša in kvalitetnejša dejavnost v drugih zvrsteh športa. Gotovo pa je, da smo s takšnim omejevanjem zvrsti športov, s selekcijami pristopi, želeli doseči kvalitetnejšo raven izbranih panog v širših mejah naše družbene skupnosti. Na množični, piramidalni osnovi, želimo doseči kvalitetni vrh piramide, ki zato postavlja tekmovalnemu, vrhunskemu športu določene pogoje in obveznosti, o katerih danes nimamo namena pisati.

V senci tega tekmovalnega športa potem zaostaja rekreativna dejavnost, ki mora in more biti ravno tako organizirana ter strokovno vodena, predvsem v okviru občinskih tekmovalnih sistemov. Tudi za njih velja redna, vendar manj intenzivna vadba, zato ne moremo govoriti in finančno podpirati nenačrtnega, neorganiziranega dela posameznih rekreativnih skupin ali posameznikov, ki s svojo nerednostjo, zagnanostjo športnega duha, več škodujejo kot koristijo sami sebi. S takšnim delom ne moremo opravičevati zahtevkov o finančni pomoči TKS, čeprav vsi zaposleni vplačujemo 0,32 % prispevka iz bruto osebnega dohodka za to interesno dejavnost. V rekreativni dejavnosti naj bi dovolj močnim skupinam omogočili vadbo, denarno pa pomagali le pri tehnični izvedbi tekmovanj v občinskih mejah.

Največji problem in spori nastajajo okoli organa, ki naj bi operativno združeval, usklajeval in usmerjal delo teh, predvsem rekreativnih področij telesne kulture, ker je tekmovalni šport po panogah organiziran in ne kaže potreb, da bi se tudi on usklajeval in dogovarjal v okviru Zveze telesno-kulturnih organizacij občine Litija. To pa je seveda zgrešeno, ker TKS občine temelji na samoupravnem organiziranju, podružbljeni telesni kulturi, kjer delegati uporabnikov (OZD in KS) in izvajalcev (klubi, društva in druge telesno-kulturne skupnosti) na skupščinah TKS skupno usklajujejo, se dogovarjajo in odločajo o politiki in finančnih sredstvih za uresničevanje programov, ki jih ponujajo izvajalci telesne kulture. Delegati uporabnikov v skupščini TKS v občini zastopajo torej širše, splošne družbene interese, ki jih pogojujejo tudi materialne možnosti združenega dela oz. družbe, zato TKS občine ne more in ne sme prevzemati nalog ZTKO obci-

ne, kot telesa za operativno usklajevanje dela telesno-kulturnih izvajalcev. TKS kot tudi ZTKO torej niso izvajalci, zato kot takšni sami ne nastopajo kot organizatorji različnih tekmovanj ali različnih rekreativnih dejavnosti. To je naloga klubov, društev oz. telesno-kulturnih organizacij, kot na primer različni trimski pohodi v okviru PD Litija in drugo. Tudi OO ZSMS oz. njegove sekcije organizirajo različna smučarska tekmovanja, kroše in drugo, čeprav to ni njihovo delo. V veliki večini primerov tudi ne delajo programske, v dogovoru z ZTKO Litija, kar bi morali, ampak v zadnjem trenutku ali naknadno iščejo pri njej denarne pomoči, kar pa ni mogoče, če dejavnost ni bila načrtovana. Potem pride na račun takšnega »nerazumevanja« celotno do javnih kritik, kar pa je popolnoma zgrešeno in neodgovorno.

Vsi zainteresirani občani (kot tudi prizadevni za športno dejavnost pri OO ZSMS) se morajo organizirati za kakršnokoli športno dejavnost v organih ZTKO občine, poiskati nosilca (izvajalca) akcije in na ta način pomagati, da bo formalno ustanovljena ZTKO zaživel. Nihče ne more pričakovati, da bo nekdo zaradi potreb posameznikov ali skupin, z namenom njihove sprostitve, razvedrila in pridobivanja novih moči, organiziral različne športno-rekreativne dejavnosti. To je možno le, če se bomo hoteli in znali sami organizirati v ZTKO, tako kot se je organiziral tekmovalni šport. Nenačrtno, stihijno trošiti družbeni denar, ne smemo, zato iščimo pravih oblik in poti, da bomo s telesnokulturno dejavnostjo ohranjali in razvijali svoje telesne in umske sposobnosti. Tako organizirani si bomo s srednjoročnimi in letnimi programi v svobodni menjavi dela z delavci materialne proizvodnje, zagotavljali materialna sredstva za le-te namene. Vedno produktivnejša tehnologija, z njo pogojena prisilna drža telesa, velike zaužite količine hrane, ob zasedenosti občanov in drugo, bo zahtevalo od nas, za naše boljše fizično in psihično počutje, vedno več rekreacijske dejavnosti. Tisti, ki ste že občutili prednosti takih dejavnosti za vaše počutje, z aktivnostjo gotovo ne boste nikoli več prenehali.

Mnogo članov naše delovne organizacije je športno tekmovalno, rekreativno ali organizacijsko aktivnih, zato menim, da ne bo tako napak, če smo članek objavili v Predilcu. Vesel bi bil, če bi s tako malo pisanja, nekatere posameznike usmeril na pravilno razmišljanje in odgovornejše sklepanje v svojih delegatskih bazah.

VINKO KERŽAN

HUMOR

– REKEL SEM TI, DA NI MA
SMISLA ZAPUSČATI PODJETJE
V TEJ VROČINI.

Dva v redu nakresana prijatelja sedita na klopi v parku. Iz daljave se sliši petje slavčka.

– Slišiš, pravi prvi, to je detel.

– Ne, to ni detel, pravi drugi, to je postrv.

– Kaj si čisto nor, pravi prvi, postrv pa ob tej uri!

PRETRGANA TIHOTAPSKA VERIGA

Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da so delavci »Varnosti« pretekli mesec odkrili »tihotapsko« pot za spravljane alkoholnih pijač v tovarno. Storilci, katere so zalotili pri delu, so tovorili v tovarno 29 steklenic piva, v posodah za olje. Da je bila veriga že utečena, kaže tudi pot, ki je vodila po travi naprej od skladišča maziv...

Zadeva je predana disciplinski komisiji.

– TEPEČ! V VLAKU SE NE KRADE
OD SPLITA DO BEOGRADA, AMPAK
OBROTNO.

20. AVGUSTA – REFERENDUM

Nadaljevanje s 1. strani

V javni razpravi, ki je potekala v mesecu juliju, je bilo na posameznih SDS dano nekaj pripomb, ki jih je obravnavala komisija za sistematizacijo in nagrajevanje in delavski svet. Oba sta pripombe zavrnila in sprejela predlog v besedilu, kot je bil predlagan v osnutku.

Na pripombe SDS pa je bila sprejeta naslednja obrazložitev:

Na osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma so bile dane pripombe na treh SDS. Na teh skupinah se delavci niso strinjali z višino dodatka za 3-izmensko delo. Delavci meni-

jo, da bi moral obveljati prvoten predlog t. j. 10 % povečanje osebnega dohodka, ki pa ga komisija za sistematizacijo in nagrajevanje ni sprejela.

Člani komisije tudi sedaj teh pripomb niso upoštevali, ker menijo, da je pravičnejše, da je dodatek za vse delavce enak, saj izhaja iz razporeditve delovnega časa. To pomeni, da je enako težko delati v izmenskem delovnem času tako predici, kakor tudi mojstru. S predlaganim 10 % povečanjem pa bi prejeli delavci, katerih dela in naloge so višje ovrednotene, tudi višji dodatek za 3-izmensko delo. Predlagano povečanje bi tudi porušilo vsa dosedanja razmerja v ocenitvah del in nalog.

Hura

– konec šolskega leta ...

Čeprav je gornji vzklik že skoraj zatoni v pozabo, saj učenci že več kot mesec dni uživajo, bolj ali manj zaslužene počitnice, mnogi pa mislijo že na naslednje šolsko leto, nas starejše gotovo zanima uspeh litijskih učencev v minulem šolskem letu. Omejili se bomo le na litijsko osnovno šolo, saj to obiskuje večina naših otrok.

Osnovno šolo Dušan Kveder-Tomaž je v šolskem letu 1980/81 obiskovalo 938 učen-

cev matične šole in 51 učencev enote s prilagojenim programom. Slednji so dosegli 100 % uspeh.

Od 938 vpisanih učencev v matični šoli, je s pozitivno oceno izdelalo 913 učencev ali 97,33 %. Razred bo ponavljalo le 24 učencev in 7 od teh učencev iz petih paralelek osmega razreda ima popravni izpit iz matematike oz. angleščine. Da bi bil vpogled v splošni učni uspeh celovitejši in bolj pre-

Plačilo ob koncu šolskega leta.

gleden, navajamo za matično šolo še naslednje podatke:

z odličnim uspehom je končalo (od 1. do 8. razreda) 160 učencev, s pravdobrim uspehom 311 učencev, z dobrim uspehom, 259 učencev, z zadostnim uspehom, 183 učencev, z nezadostnim uspehom, 24 učencev.

Vsem tistim učencem, ki so končali razred z odličnim uspehom, čestitamo.

Zanimiv je tudi podatek o ocenah iz vedenja.

Z oceno vzorno je ocenjenih od 938: 197 učencev, primerno 687 učencev, z manj primerno oceno pa 54 učencev.

Posebej velja omeniti tudi delovanje učencev v interesnih dejavnostih, to je v najrazličnejših krožkih, sekcijah, klubih, šolskih organizacijah in društvih, ka sestavljajo celovito življenje in delo šole. Prav te dejavnosti so vnesle v šolsko življenje in delo nove vire dodatnega znanja in kar je še posebej pomembno, učence so vključevale na podlagi interesa in veselja. V tem šolskem letu so zato prvič izvajali enkrat tedensko, tako imenovani celodnevni dan šole. Uspeli so uresničiti načelo, da ima vsak učenec možnost vključitve v interesno dejavnost, k uri samostojnega učenja ali k dodatnemu in dopolnilnemu pouku. Učenci so imeli organizirano bivanje v šoli od pol osme ure do 14.30, poskrbljeno je bilo tudi za prehrano in prevoz učencev v oddaljene kraje.

Učenci so imeli na voljo 27 različnih krožkov, sekcij, klubov. Poleg tega so bili samoupravno organizirani v oddelčne in šolsko skupnost. Tudi pionirska in mladinska organizacija sta bili aktivno vključeni v življenje in delo šole. Vse te dejavnosti je vodilo 43 učiteljev in 13 zunanjih mentorjev.

Učiteljski zbor vsako leto podeljuje učencem za izjemne vzgojne in učne uspehe in vsestransko aktivnost knjižne nagrade in pismene pohvale za soliden učni uspeh in pridnost.

Posebno priznanje za tiste učence, ki so bili vseh osem let odlični pa je vpis v zlato knjigo na Bogenšperku. Letos so vpisali v to knjigo naslednje učence: iz osnovne šole Litija:

Andrej Blaznik, Alenka Đukič, Nataša Germ, Uroš Habič, Bernarda Koncilija, Andrej Likovič, Gorazd Pavliha, Renata Penčur in Matej Resnik.

Iz osnovne šole Vače: Vesna Klinc in Ivica Vidergar.

Iz osnovne šole Šmartno: Samo Godec, Nada Houcke, Vida Okoren, Maruša Pintar, Anuška Potisek, Andrej Rovšek in Lili Vrisk.

Iz osnovne šole Gabrovka: Jože Medved.

Iz glasbene šole Litija: Urška Meglič.

V knjigo za mlade talente pa so bili vpisani: iz osnovne šole Litija: Alenka Djukič (za prvo mesto na regijskem tekmovanju v kemiji za osme razrede; Boštjan Grošelj (za prvo mesto na občinskem tekmovanju v matematiki za sedme razrede in za prvo mesto na občinskem tekmovanju »Tito-revolucija-mir«). **Iz osnovne šole Šmartno:** Zdenka Janežič (za prvo mesto na občinskem tekmovanju v matematiki za 6. razrede); Liljana Vrisk (za drugo mesto na republiškem tekmovanju spoznavanja proizvodnih procesov, v Mariboru). **Iz osnovne šole Litija – enota s prilagojenim programom:** Danica Praznik (za drugo mesto na republiških športnih igrah za učence šol s prilagojenim programom – Cross – 600 m).

Podelitev nagrad najboljšim učencem.